MIXED ADC 606
S189 P2 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

DRAUGAS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 01/23/01

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

WWW.DRAUGAS.ORG

PERIODICALS
January 24,
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADIENIS – WEDNESDAY, SAUSIO – JANUARY 24, 2001

Nr.16
Kaina 50 c.

Seimas atmetė V. Landsbergio kreipimąsi į Rusijos Dūmą

Vilnius, sausio 23 d. (BNS) — Seimui atmetus konservatoriaus Vytauto Landsbergio parengtą kreipimąsi į Rusijos Valstybės Dūmą dėl pagalbos tiriant Sausio 13-osios žudynių bylą, konservatoriai apkaltino valdančiąją koaliciją ir kairiąją opoziciją išdavyste bei panieka žudynių aukoms.

Už V. Landsbergio kreipimąsi balsavo 13 Seimo narių. 48 parlamentarai buvo prieš ir 16 susilaikė.

Konservatorius Antanas Stasiškis prieš balsavimą pareiškė, jog, atmesdamas kreipimąsi, Seimas pasiektų „moralinio nešvankumo dugną" bei pademonstruotų „grynakraujo liokajaus mąstysena". „Niekas pasaulyje negerbia tokios valstybės, kuri negerbia savęs", teigė Tėvynės sąjungos konservatorių frakcijos seniūnas Andrius Kubilius. Konservatorė Rasa Juknevičienė pareiškė, jog Seimui trūksta „vyriškos valios" priimti kreipimąsi. Ji ragino parlamentarus vyrus nebijoti: „Vyrai, ko jūs bijote? Juk čia yra vertybiniai dalykai, nuo kurių mes neturime atsitraukti".

Konservatoriai atmetė valdančiosios daugumos ir kairiosios opozicijos nuogąstavimus, jog pareiškimo tonas galėtų tik suerzinti Valstybės Dūmą ir pakenkti ekonominiams santykiams. „Jokie pragmatiniai motyvai negali būti pateisinimas atsisakyti Seimui siekti teisingumo, nes teisingumas negali būti matuojamas medžiagine nauda", teigė A. Kubilius.

Tuo tarpu kairiosios opozicijos atstovas Gediminas Kirkilas pareiškė, jog „nėra didesnio cinizmo kaip žarstyti žarijas svetimomis rankomis". „Jūs agitavot LDDP pripažinti Čečėniją. Ketverius metus buvote valdžioje. Ar pripažinote? Kodėl jūs kišate šią rezoliuciją iš visų jėgų?", klausė G. Kirkilas. „Todėl, kad artėja prezidento vizitas į Rusiją, reikia kaip nors jam sutrukdyti", teigė G. Kirkilas.

Nuo kreipimosi atsiribojo ir buvęs užsienio reikalų ministras, krikščionis demokratas Algirdas Saudargas. „Nebalsavau už šią rezoliuciją, nes ji yra nenaudinga pagrindiniam Lietuvos strateginiam saugumo tikslui, už kurį kovojo Sausio 13-ąją Lietuvos žmonės ir jos vadovai", sakė A. Saudargas. Buvęs ministras paragino parlamentarus tiek iš kairės, tiek iš dešinės nevelti užsienio politikos į partinius ginčus.

Pirmadienį Lietuvos Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas pradėjo darbo vizitą Londone. Pirmasis parlamento vadovo vizitas užsienyje surengtas Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmų pirmininko Michael Martin kvietimu. Per trijų dienų darbo vizitą A. Paulauskas taip pat susitiks su Parlamento nariais, gynybos bei žemės ūkio, žuvininkystės ir maisto pramonės viceministrais, Bendruomenių Rūmų Europos reikalų priežiūros ir Gynybos reikalų komiteto nariais, Leiboristų partijos ir frakcijos Parlamente nariais, kitais Didžiosios Britanijos politikais ir pareigūnais.

Nuotr.: (Iš kairės) Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmų pirmininkas Michael Martin bei Lietuvos ambasadorius Didžiojoje Britanijoje ir Šiaurės Airijoje Justas Paleckis.

Seimo spaudos tarnybos nuotr.

Kairioji opozicija ragina atlikti patikrinimą „Mažeikių naftoje"

Vilnius, sausio 23 d. (BNS) — Pirmadienį susitikime Seime su ūkio ministru Eugenijumi Maldeikiu opozicinės Socialdemokratinės koalicijos frakcijos atstovai paragino atlikti nepriklausomą patikrinimą, siekiant išsiaiškinti, kaip bendrovė „Mažeikių nafta" naudojo vyriausybės skirtas lėšas ir paskolas.

Socialdemokratinės koalicijos neformalus vadas, kadenciją baigęs prezidentas Algirdas Brazauskas pareiškė, jog jo žiniomis, per pastaruosius pora metų „Mažeikių naftoje" buvo „piktybiškai išvaistyta" apie 1.5 mlrd. litų. Jis, matyt, turėjo galvoje daugiau kaip 400 mln. JAV dolerių sumą, kurią pagal 1999 m. pasirašytas sutartis vyriausybė buvo įsipareigojusi paskolinti „Mažeikių naftai".

A. Brazauskas nuogąstavo, kad „Mažeikių nafta" nebeturi apyvartinių lėšų naftos žaliavai pirkti. Pažymėjęs, jog apie šiuos faktus, jo žiniomis, informacijos turi ir premjeras Rolandas Paksas, A. Brazauskas klausė ūkio ministro, kodėl vyriausybė nepaveda to išsiaiškinti Valstybės kontrolei.

Nors vyriausybė turi daugiau kaip 60 proc. „Mažeikių naftos" akcijų, bendrovę valdo 1999 m. pabaigoje 33 proc. akcijų įsigijusi JAV bendrovė „Williams International", kuriai pagal vieną sutarčių buvo suteiktos valdytojo teisės.

Iki šiol „Mažeikių nafta" dirba nuostolingai, nes amerikiečiams nepavyksta susitarti su Rusijos naftos susivienijimu „LUKoil" dėl ilgalaikio naftos tiekimo.

E. Maldeikis prieš savaitę Maskvoje buvo susitikęs su „LUKoil" vadovais, tačiau dėl ilgalaikio naftos tiekimo „Mažeikių naftai" susitarti nepavyko. Kaip kairiosios opozicijos atstovams sakė ūkio ministras, „LUKoil" vadovai leido suprasti, jog apie tokias sutartis bus galima kalbėti tik po Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus vizito į Maskvą. Šis vizitas gali įvykti pirmajame šių metų pusmetyje, tačiau dėl konkrečios datos dar nėra sutarta.

Tuo tarpu kadenciją baigęs prezidentas A. Brazauskas teigia nematąs ryšio tarp naftos tiekimo sutarties pasirašymo ir Lietuvos prezidento vizito į Maskvą. „Tas akmuo, kuris verčia vežimą, yra Mažeikiuose, o ne Maskvoje", sakė A. Brazauskas, komentuodamas ūkio ministro paaiškinimus.

Susitikime su ūkio ministru jis pareiškė, jog pagrindinė priežastis, kodėl „LUKoil" atsisako pasirašyti sutartį, yra nerealūs amerikiečių pasiūlymai. „Nereikia ieškoti durnių. O jie, 'Williams' — ieško", teigė A. Brazauskas. A. Brazauskas sutartį su JAV bendrove dėl „Mažeikių naftos" akcijų pardavimo yra pavadinęs „gėdingiausia per visą nepriklausomos Lietuvos istoriją".

*** Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas žada,** kad šios kadencijos Seimas ypatingą dėmesį skirs kuo viešesniems priimamų įstatymų aptarimams, įsiklausant į įvairiausių visuomenės sluoksnių nuomonę. Anot A. Paulausko, tokiais klausymais siekiama į įstatymų priėmimą įtraukti ne tik sudomintas institucijas, bet ir visus žmones, norinčius pareikšti savo nuomonę apie svarstomą įstatymą. „Tai užims daugiau laiko, tačiau leis priimti kokybiškus įstatymus", sakė jis. (BNS)

*** Seimas beveik vienbalsiai priėmė nutarimą** dėl Reinoldijaus Šarkino paskyrimo Lietuvos banko valdybos pirmininku. R. Šarkinas Lietuvos bankui vadovaus antrąją 5 metų kadenciją. R. Šarkino kandidatūrai, kurią Seimui pateikė prezidentas, pritarė visos Seimo frakcijos bei pagrindinis Biudžeto ir finansų komitetas. 54-erių metų finansininkas R. Šarkinas Lietuvos bankui vadovauja nuo 1996 m. vasario mėnesio. Jis ilgą laiką yra dirbęs Švietimo ir mokslo bei Finansų ministerijų vadovaujančiuose postuose, buvęs finansų ministru. (Elta)

Premjeras dar nepastebi vyriausybės krizės požymių

Vilnius, sausio 23 d. (BNS) — Net keliems minstrų kabineto nariams patekus į kontroversišką padėtį, premjeras Rolandas Paksas teigia nematąs vyriausybės krizės požymių. Tai R. Paksas pareiškė interviu dienraščiui „Respublika", komentuodamas pastarųjų dienų situaciją, kai Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ketina svarstyti ūkio ir susisiekimo ministrų Eugenijaus Maldeikio ir Gintaro Striauko poelgius.

„Aš nematau jokių krizės požymių. Ji būtų tada, jeigu pasitrauktų vyriausybė arba ji neturėtų daugumos Seime. To nėra. Manau, kad tiesiog yra nemažai norinčių, kad ši krizė būtų", sakė R. Paksas.

Pirmadienį atsistatydinimo prašymą prezidentui pateikęs G. Striaukas, R. Pakso teigimu, savo darbinėje veikloje ministerijoje nusižengimų nepadarė, o pasitraukė dėl ankstesnės veiklos. Pasak premjero, E. Maldeikis pats kreipėsi į Tarnybinės etikos komisiją, kuri turėtų įvertinti jo kelionės į Maskvą aplinkybes. „Tačiau jis nepadarė nieko, kas būtų pakenkę Lietuvos interesams", sakė premjeras. Jis pabrėžė, jog jeigu komisijos išvados bus neigiamos, ministras privalės atsistatydinti.

Per 75 R. Pakso kabineto darbo dienas į skandalus iš viso spėjo įsivelti 4 ministrai.

Valdančiosios koalicijos bendrininkės Naujosios sąjungos (socialliberalų) skirtas žemės ūkio ministras Kęstutis Kristinaitis buvo apkaltintas vilniečio pensininko Stanislovo Damkausko padėjus įsigyti ir parduoti žemės sklypą Trakų rajone. Pensininko teigimu, K. Kristinaitis jam neatidavė už šį sklypą gautų 24,000 JAV dolerių.

Liberalų partijos narys, aplinkos ministras Henrikas Žukauskas prieš kelias dienas buvo apkaltintas kartu su juo komunaliniame tipo bute gyvenančių kaimynų. Bendrą virtuvę, tualetą ir vonią turintys kaimynai apkaltino ministrą ir jo žmoną grasinimais, smurtu ir siekimu užvaldyti svetimą turtą.

Nepasitenkinimas E. Maldeikiu kilo po jo vizito į Maskvą. Kalbėdamas apie vizitą, jis melavo, jog su dujų prekybos bendrovės „Stella Vitae" valdybos nariu Antanu Bosu Rusijos dujų susivienijimo „Gazprom" koridoriuose susitiko atsitiktinai. E. Maldeikis slėpė ir kitas vizito aplinkybes.

Liberalą G. Striauką Specialiųjų tyrimų tarnyba įtaria užsiėmus kai kurių bendrovių rėmimu, kai jis vadovavo Valstybinei automobilių kelių direkcijai ir rengė konkursus.

Pramoninkai reikalauja vyriausybės pastovumo

Vilnius, sausio 23 d. (BNS) — Lietuvos pramoninkų konfederacija (LPK) teigia, kad Rolando Pakso vyriausybę užgriuvusi kritika „yra gerokai per ankstyva" ir nulemta „neskaidrių interesų", sakoma antradienį išplatintame LPK pareiškime, kurį pasirašė konfederacijos prezidentas Bronislovas Lubys.

LPK, apsvarsčiusi padėtį, susidariusią po susisiekimo ministro Gintaro Striauko atsistatydinimo, teigia, jog skuboti sprendimai dėl pernelyg dažnos Lietuvos vyriausybių kaitos per praėjusį dešimtmetį dar niekad nebuvo naudingi valstybei. Anot LPK, „įvairių oponentų kritikos lavina, skirta Rolando Pakso vyriausybei ir jos ministrams, yra gerokai per ankstyva ir neabejotinai atspindi įvairių asmenų neskaidrių interesų padiktuotus troškimus ir viltis".

Pramoninkai teigia įsitikinę, jog Lietuvoje „pavojingai plintantis visuotinio įtarumo ir nesibaigiančių įtarinėjimų sindromas jau darosi pavojingas stabiliam svarbiausių valstybės institucijų darbui, o nekaltumo prezumpcijos nesilaikymas verčia rimtai susirūpinti". „Tokioje įtarumo ir nepakantumo atmosferoje greitai nebebus įmanoma surasti kompetentingų žmonių, sutinkančių užimti atsakingus valstybės institucijų vadovų postus", rašoma pareiškime.

Pareiškime LPK reiškia viltį, kad aukščiausios valdžios institucijos sugebės pastebėti tikruosius ūkio tvarkymo ženklus, kalbančius apie R. Pakso vyriausybės veiklos teigiamas puses.

Pramoninkai įsitikinę, jog po nuolatinio vyriausybių keitimosi dešimtmečio Lietuva turi patirti bent vieną „normalų ūkinio gyvenimo ciklą". „Todėl reikia, kad laisva piliečių valia išrinkto Seimo patvirtinta vyriausybė turėtų galimybę įgyvendinti savo programą netrukdoma užkulisinių intrigų bei įvairių neskraidrių interesų poveikio. Jeigu pasirodys, kad vyriausybė nebuvo verta piliečių ir prezidento pasitikėjimo — patys rinkėjai ją pakeis", teigia Lietuvos pramoninkai.

Konservatoriai oficialiai vadinsis parlamentine opozicija

Vilnius, sausio 23 d. (BNS) — Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcija trečiadienį ketina oficialiai pasiskelbti opozicine frakcija. Konservatorių frakcijos parengtame pareiškime „Dėl politinės padėties Lietuvoje" pažymima, jog iki šiol konservatoriai „nedalyvavo valdančiosios koalicijos darbe, tačiau stengėsi konstruktyviai talkinti sprendžiant Lietuvos problemas, ypač susijusias su euroatlantinės integracijos reikalais".

„Tačiau matydama valdančiosios koalicijos veiklos neefektyvumą, neskaidrumą, silpną vertybinį ir moralinį pagrindą bei kylančius pavojus vakarietiškai Lietuvos politinei krypčiai, Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcija skelbiasi opozicine frakcija", sakoma parengtame pranešime.

Visas pareiškimo tekstas bus paskelbtas trečiadienį įvyksiančioje konservatorių frakcijos seniūno Andriaus Kubiliaus spaudos konferencijoje.

Konservatoriai nusprendė pasiskelbti opozicine frakcija, kai antradienį valdančioji dauguma ir kairioji opozicija atmetė Tėvynės sąjungos vadovo Vytauto Landsbergio pasiūlytą kreipimąsi į Rusijos Valstybės Dūmą, prašant pagalbos dėl 1991 metų sausio 13-sios bylos tyrimo.

Tėvynėje pasižvalgius

*** Statistikos departamentas prašo** Lietuvos gyventojus, kurie gyventojų surašymo metu ketina išvykti į užsienį, kreiptis į vietos statistikos įstaigą ir susitarti, kur galėtų jiems patogiu laiku užpildyti surašymo lapą. Visuotinis gyventojų ir būstų surašymas prasideda šių metų balandžio 6 dieną ir truks apie 10 dienų. Ruošiantis visuotiniam gyventojų surašymui, Lietuvoje praėjusių metų balandžio pradžioje buvo atliktas bandomasis demografinis surašymas. Pastarajam surašymui buvo atrinkta apie 2,000 būstų Vilniaus, Kauno, Mažeikių, Šiaulių, Šalčininkų, Alytaus, Birštono, Visagino miestų teritorijose, Panemunės (Šilutės raj.) ir Troškūnų (Anykščių raj.) miesteliuose, Marijampolės, Panevėžio, Šilutės, Širvintų ir Vilniaus rajonų kaimo vietovėse. Apklausta apie 5,000 gyventojų. Visuotinį gyventojų surašymą atliks apie 12,000 surašinėtojų. Vienam jų teks surašyti po 250-300 Lietuvos gyventojų.

*** Valdžios atstovus vėl pasiekė viliojantys pasiūlymai** įsigyti pigesnių automobilių. Šią savaitę kai kurie vyriausybės kanceliarijos darbuotojai ir Seimo nariai sulaukė pasiūlymų įsigyti 8,000 litų atpigintų japoniškų automobilių „Mazda 626".

*** Teismuose su Seimo nariu Kaziu Bobeliu** dėl rūsyje esančio sandėliuko besibylinėjanti vilnietė Liucija Saunorienė kreipėsi į žmogaus teisių teismą Strasbūre.

*** Iš Krašto apsaugos savanorių pajėgų** štabo Vilniuje buvo pabėgę 16 šauktinių. Tokio įvykio Lietuvos kariuomenės istorijoje dar nėra buvę. Pirmadienį jau buvo grįžę 13 šauktinių. Dar trijų jaunuolių buvo ieškoma. Bėgliai į tarnybos vietą sugrįžo patys. (Elta)

*** Amerikos instituto įkūrimo sutartį** pirmadienį pasirašė vienas instituto steigėjų, žinomas JAV verslininkas, KTU garbės daktaras Juozas Kazickas, JAV - Baltijos fondo atstovė Lietuvoje Jolanta Taruškienė bei KTU rektorius prof. Ramutis Bansevičius. Sutarties pasirašymo ceremonijoje dalyvavo JAV ambasadorius Lietuvoje John Tefft, kuris pirmąsyk lankėsi ne tik universitete, bet ir Kaune.

*** Šią savaitę Kaune planuojamas dar vienas** perversmas, tvirtina „Lietuvos rytas". Valdžią mieste turėtų perimti Naujosios sąjungos (socialliberalų), liberalų, centristų koalicijos ir Tėvynės sąjungos frakcijos atstovai. Manoma, kad tarybos posėdyje mero Gedimino Budniko apkaltai pritars ir mažųjų frakcijų nariai. Atsakomąjį puolimą rengia ir Lietuvos laisvės sąjunga, kuri žada pateikti apkaltą sąmokslo prieš dabartinę valdžią autoriumi laikomam vicemerui Kaziui Starkevičiui.

*** „Man jokios pagalbos nereikia. Aš esu ramus,** neturiu jokių problemų. Yra teisimas, kuris nustatys, kad visa tai yra man primesta tema", Kauno apygardos teisme tvirtino penkių mažamečių mergaičių tvirkinimu kaltinamas Kauno technologijos universiteto tautinio meno ansamblio „Nemunas" 51 metų vadovas Hlugonas Ganusauskas.

*** Vilniaus miesto apylinkės prokuratūra patvirtino** pirminę išvadą, kad prieštaringos reputacijos verslininkas, pagrindinis liudytojas buvusio Seimo nario ir Krašto apsaugos ministro Audriaus Butkevičiaus byloje, Klemensas Kirša mirė nuo padidėjusio kraujospūdžio. Tokią mirties priežastį nurodė Valstybinės teisės medicinos tarnybos Vilniaus ekspertinio skyriaus specialistai. (Elta)

Agentūra „Factum" prie Lietuvos kultūros fondo į Lietuvos rekordų knygą įrašė didžiausios lėkštės rekordą. Rekordinio dydžio lėkštė yra 62 cm skersmens, 11.5 cm aukščio, 5.25 litro talpos ir apie 4 kg svorio. Lėkštę iš skaidraus violetinio atspalvio stiklo pagamino UAB „Aleksoto stiklo studija" Kaune. Lėkštę-milžinę gamintojams užsakė ir savo 600,000-ajai lankytojai padovanojo Vilniaus restoranas „Užsuk". Šia laimingąja tapo Vilniaus universiteto magistrantė Inga Sartauskaitė. Pasak restorano vadovų, kiekvieną kartą, kai I. Sartauskaitė su šia lėkšte apsilankys restorane, galės į ją nemokamai įsidėti tiek maisto, kiek tik panorės.

Kęstučio Vanago (Elta) nuotr.

KALENDORIUS

Sausio 24 d.: Artūras, Felicija, Gaivilė, Mažvydas, Pranciškus, Rainis, Šarūnas, Vilgaudas.

Sausio 25 d.: Šv. apaštalo Pauliaus atsivertimas; Agapė, Ananijas, Jaunutis, Jomantas, Povilas, Viltenis, Žiedė.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

KONSULAS, SKAUTAS IR... VIRĖJAS?

Jau žinome, kad Australija įdomių keistenybių kraštas, kur saulė per pietus šviečia šiaurėj, Kalėdos — vidury vasaros, o Velykos — rudenį. Įdomybių yra ir Australijos lietuvių tarpe pvz., Lietuvos Respublikos gerb. gen. konsulas s. Viktoras Šliteris.

Pasitaikė gera proga su juo susipažinti ir pasikalbėti Lietuvių skautų rajono stovykloje „Panemunė", š.m. sausio 6 d., karštai saulei spirginant ir smarkiam vėjui ošiant eukaliptų girioje.

Kadangi dabartinės Lietuvos Respublikos konsulų tarpe, turbūt, tik vienas gerb. V. Šliteris yra skautas, pasikalbėt su juo buvo įdomu.

Skautauti konsulas Šliteris pradėjęs 1947 m. Vokietijoje, Detmold mieste, kur mūsų senieji „vilkai" — v.s. Krausas atkūrė „Skautų aidą", o s. V. Bražėnas parašė gražiąją dainą „Vėjas iš rytų" 1948 m. tautinei stovyklai įvykusiai Vokietijoje prie Baltijos jūros ir Alpėse.

Brolis Viktoras buvo per kuklus išvardinti ilgo skautavimo žymenis bei ordinus, bet vertai pasididžiavo esąs skautas vytis, o visa jo šeima — taip pat skautai. Dukros: S. Daina — „Aušros" tunto Sydnėjuje tuntininkė, Audra — vyr. skautė, sūnus Viktoras — skautas vytis, o anūkėlė — paukštytė.

O kaip atsitiko, kad brolis Viktoras tapo nepamainomu skautų stovyklų virėju? Jo paaiškinimas buvo labai paprastas (tą pat esame girdėję iš ne vieno mūsų pasišventusių visuomenininkų) — kad reikia, na ir kad patinka. Reikėjo kam nors apsiimt šias nelengvas pareigas ir s. Viktoras — stovyklų virėjas jau 35 metai! Po tokios ilgos praktikos, nestebėtina, kad skautai giria jo gurmetiškus gabumus. Tikėkite, „Panemunės" stovykloje niekas nesimaitino tik dešrelėmis ir Coca-Cola.

Gen. konsulo pareigoms Lietuvos Respublika s. V. Šliterį paskyrė 1994 m. vasario mėn. Konsulai skiriami 3 metams, bet šiuo atveju, brolis Šliteris pareigose jau šešeri. Čia pasisekė Australijos lietuviams, nes taip svarbu ir patogu turėti konsulą, kuris gerai pažįsta savo bendruomenę ir žino jos reikalus.

Kons. V. Šliterio įstaiga — jo namai, o sekmadieniais — Lietuvių klubas Bankstown miestelyje, nes konsulato, kaip tokio, nėra.

Konsulo darbų nemažai — įvairus ir painus „popierizmas": pasai, įgaliojimai, leidimai, testamentai, turto atgavimo procedūros, giminių paieškos, vedybos, mirtys, taip pat įvairūs ryšiai su Australijos valdžia, kasmetiniai raportai Lietuvos Respublikai, o taip pat tarnybinės kelionės Lietuvon, net po 2 kartus į metus.

Daugelį metų kons. Šliteris turėjo nuosavą reguliavimo-kontroliavimo mašinų (switchboards) gamyklą. Tos mašinos naudojamos didžiųjų pastatų apšvietimo, šildymo, šaldymo, etc. reguliavimui.

Grįžtant prie skautavimo s. V. Šliteris pasidžiaugė, kad kasmet turįs arti 80 stovyklautojų. O rajono stovyklose, kaip šįmet, suvažiuoja iki 130. Taip pat buvo malonu išgirsti, kad vilkiukų ir paukštyčių prieaugis didėja, ypač atgijusi ir suintensyvėjusi skautų vyčių „Geležinio vilko" būrelio veikla.

Kadangi lietuvių skautų gausėja, tai ir stovyklavietės vis reikia didesnės. Šįmet „Panemunės" stovyklavietė nuomojama iš Australijos skautų, Camp Kariong vietovėje maždaug 50 km nuo Sydney.

Skautininko Vytauto Šliterio nuomone 25 proc. skautų vadovų kalba lietuviškai. Prie skautavimo prisideda ir kai kurie neseniai iš Lietuvos atvykę.

„O tėvai, atsilankę į stovyklą, turi dirbt!" — energingai baigė pokalbį gerb. gen. konsulas, ilgametis skautas vytis ir ilgametis skautiškų stovyklų virėjas — brolis Viktoras. Nors nesigyrė, bet esu tikra, kad jis turi „virėjo-gurmeto I laipsnio" specialybę. O jei tokios nėra — reikia įsteigti!

Sesė Nijolė

Sesė Nijolė jau sugrįžo iš viešnagės Australijoje. Netrukus skaitysime daugiau jos įdomių įspūdžių. **Red.**

Čikagos jūrų skautų ir skaučių iškilmingoje Klaipėdos dienos sueigoje „Nerijos" jūrų skaučių tunto ir „Lituanicos" tunto jūrų skautų „Algimanto" laivo vėliavos. Vėliavnešiai jūrų skautė Jazmina Pumputytė ir jūrų skautas Viktoras Česas. Nuotr. **Jono Tamulaičio**

PAMINĖJOME KLAIPĖDOS IR VILNIAUS DIENAS

Čikagos-Lemonto jūrų skaučių „Nerijos" tuntas ir „Lituanicos" tunto jūrų skautai š.m. sausio 21 d. iškilminga sueiga paminėjo Klaipėdos dieną Pasaulio lietuvių centre. Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis Pal. Matulaičio misijoje ir po jų mokinių valgyklos salėje įrengus „laivo denį", atžygiavo sesės ir broliai.

Į minėjimą gausiai atsilankė tėveliai, jūrų skautų ir skaučių veteranai, skautavę 50 metų ir daugiau, šiandien jau pensininkai, jūrinio skautavimo puoselėtojai ir rėmėjai.

Laivo denyje išsirikiavus sesėms ir broliams, vienetų vadovai atraportavo komendantei Giedrei Kazlauskaitei, kuri šauniai atliko komendantės pareigas. Raporte sesei tuntininkei j.s. Danai Navickas ir „Lituanicos" tunto jūrų skautų vadovui j.s. Romui Česui buvo pranešta, kad minėjime dalyvauja 36 sesės ir 34 broliai. Vienetų inspekciją laivo denyje atliko gausus vadovų ir vadovių būrys, dalyvavęs Klaipėdos dienos minėjime, jūrų skautėms, ūdrytėms ir bebrams juos sveikinant skambiais šūkiais.

Laivo stiebe pakėlus vimpilą ir įnešus „Nerijos" tunto ir „Algimanto" laivo vėliavas, trys jūrų skautės atliko minėjimo programą, nusakydamos Baltijos jūros ir Klaipėdos uosto reikšmę Lietuvai ir visai jūrų skautijai. Žuvusiems, atgaunant Klaipėdos kraštą, žuvusiems Baltijos bangose bei kituose vandenyse mūsų jūrų skautams, buvo uždegta žvakė ir sukalbėta malda.

Šia progra buvo prisimintas prieš mėnesį a.a. j.v.s. Antanas Levanas, ilgametis, visų mylimas jūrų skautų ir jūrų skaučių vadovas, buriavimo instruktorius, skautavimo, stovyklavimo mokytojas. Apie brolio Antano darbus jūrų skautijos gerovei, apie jo veiklą jūrų skautų ir skaučių vienetuose ir stovyklose, maždaug per 50 metų, kalbėjo j.s. Romas Česas ir Brolijos jūrų skautų skyriaus vedėjas j.ps. Linas Paulius. Velionio žmonai Janinai buvo pareikšta užuojauta. Kažin ar kas sugebės užimti a.a. j.v.s. Antano paliktą tuščią vietą jūrų skautijos veikloje.

Perskaičius LSS Seserijos Vyriausios skautininkės, taip pat „Nerijos" ir „Lituanicos" tuntų tuntininkų įsakymus, suteikiant sesėms ir broliams ilgą eilę naujų specialybių, buvo pravestas ūdryčių ir jūrų jaunių įžodis.

Ūdrytės įžodį davė: Dalia Savickaitė, Milda Savickaitė, Ava Karaitytė ir Darija Siliūnaitė. Jūrų jaunės įžodį davė: Kristina Zujevaitė ir Vanessa Ruesch. Įžodį davusias seses gėlėmis ir saldainiais apdovanojo bebrai ir ūdrytės.

Sveikino seses ir brolius LSS Seserijos Vyriausia skautininkė v.s. Rita Penčylienė, pasidžiaugdama gausiu, tvarkingose uniformose sesių dalyvavimu „Nerijos" tunte, kas rodo Seserijos tvirtą, gerą ateitį.

Išnešus vėliavas ir nuleidus vimpilą iš laivo denio sesės ir broliai žygiavo į antrą salės pusę, kur jų laukė mamyčių paruošti užkandžiai.

Po vaišių laukė antras minėjimas, kaip Maironio lituanistinės mokyklos mokinių, Laisvės gynėjų žūties 10 metų sukaktis, sausio 13 dieną prie TV bokšto Vilniuje. Šiame minėjime bažnyčioje visi dalyvavo su tautiniais drabužiais, nešant degančias žvakutes prie improvizuoto televizijos bokšto, su atitinkamais mokinių skaitymais.

Abu minėjimai labai svarbūs mūsų jaunimo tautinės dvasios ugdymai, mūsų istorijos pažinimui ir lietuvybės ugnelės kurstymui nuo jauniausių dienų. **brolis Bronius**

SKAUTIŠKI RENGINIAI

Čikagoje

Vasario 3 d., šeštadienį — jūros skautų ir skaučių ruošiama slidinėjimo iškyla.

Kovo 4 d., sekmadienį — Čikagos skautų ir skaučių Kaziuko mugė PLC, Lemonte.

Kovo 10 d. — Gavėnios Susikaupimas Ateitininkų namuose. Ruošia Akademinio Skautų sąjūdžio Čikagos skyrius ir Ateitininkų namų valdyba.

STOVYKLOS 2001 METAIS

Liepos 7-18 d. — Čikagos skautų ir skaučių Rako stovyklavietėje, Custer, MI.

Liepos mėn. — LSS „Ąžuolo" ir „Gintaro" vadovų ir vadovių mokyklos „Romuvos" stovyklavietėje, Kanadoje.

Rugpjūčio 5-18 d. — Kanados rajono skautų ir skaučių stovykla „Romuvos" stovyklavietėje.

KAZIUKO MUGĖ

Kovo 4 d. — Čikagos skautų ir skaučių Kaziuko mugė ruošiama PLC, Lemonte.

Kovo 18 d. — Clevelando skautų ir skaučių Kaziuko mugė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**
Administratorius – **Valentinas Krumplis**
Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

LSS FILISTERIŲ SUEIGA

Akademinio Skautų sąjūdžio ir Filisterių skautų sąjungos Čikagos skyriaus sueiga ir vakarienė penktadienį, sausio 26 d., 6:30 v.v. vyks Camelot restorane, 824 W. 95 St., Hickory Hills, IL. Visi kviečiami. Apie dalyvavimą iš anksto praneškite fil. Ramonai Kaveckaitei, tel 708-499-0687 (vakarais nuo 7-10 v.v.).

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S.Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. PETRAS KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health,
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

BIRUTĖ L.PUMPUTIS, M.D.
Fellow: American Academy of Family Practice
ŠEIMOS GYDYTOJA
320 W. 61st Ave. (219) 947-5279
Hobart, IN 46342 Fax (219) 947-6236

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D.
Vaikų gydytoja
900 Ravinia Pl., Orland Park, IL
Tel. 708-349-0887.
Priklauso Palos ir Christ ligoninėms.
Nuolaida naujai atvykusiems.

Dr. Rimas Novickis
CHIROPRACTIC PHYSICIAN
Manualinė fizioterapija, akupunktūros, galvos skausmų (ir migrenos), sportinių traumų specialistas
6645W. Stanley Ave., Berwyn, IL 60402, tel. 708 - 484 -1111.
Valandos kasdien, savaitgaliais susitarus. Kalbame lietuviškai.

Giliukai Erikas Anužis ir Andrius Gobis prie Detroito skautų Kūčių saldumynų stalo.

LAUKIAM PRANEŠIMŲ

Prašome visų LSS vienetų pranešti savo numatomų stovyklų, Kaziuko mugių, šv. Jurgio sueigų, kursų, sukaktuvinių švenčių ir įvairių kitų skautiškų renginių datas. Žmonės nuolat kreipiasi į redakciją su klausimais, o mes be jūsų talkos negalime jų informuoti. **Red.**

GAVĖNIOS SUSIKAUPIMAS

Kasmetinis Gavėnios susikaupimas, ruošiamas Akademinio Skautų sąjūdžio Čikagos skyriaus, kartu su Ateitininkų namų valdyba vyks šeštadienį, kovo 10 dieną Ateitininkų namuose, Lemonte. Daugiau žinių pateiksime kitoje šio skyriaus laidoje.

Jauniausia „Nerijos" jūrų skaučių tunto ūdrytė Maja iškilmingoje Klaipėdos dienos sueigoje geriausiai jaučiasi ant mamytės, j.s. fil. Taydos Chiapetta, rankų. Nuotr. **Viktoro Kučo**

Klaipėdos dienos iškilmingoje sueigoje ūdryčių įžodį davusią Dariją Siliūnaitę sveikina jos tėvelis jūrų budys Darius Siliūnas. Nuotr. **Viktoro Kučo**

VISI KVIEČIAMI

„Draugystės vakarą" su vakariene ir šokiais š. m. vasario 3 d., šeštadienį, Camelot restorano pokylių salėje, 8624 West 95 St, Hickory Hills, IL, ruošia Akademikai skautai, Neolituanai ir Ateitininkai. Visi kviečiami. Pradėsime 6 v.v.–susipažinimo valanda; 7 v.v. - vakarienė; 9 v.v. - šokiai, grojant Barniškio orkestrui. Apie dalyvavimą pranešama Ramonai Kaveckaitei, tel. 708-499-0687, arba Daivai Meilienei, tel, 708-636-5347. **Skambinkit 7-10 v.v.**

TAS PRAKEIKTAS NETAUPUMAS

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Prisimenu vaikystėje, kuri prabėgo sovietiniame kaime, kai prasidėdavo rugiapjūtė, mūsų babytė išeidavo į ražienas. Kolūkio laukuose likdavo sočiai visokio gero: tai šen, tai ten pribyrėjusi krūvelė grūdų, tose vietose, kur kombainas sukdavosi, visada likdavo gerokos saleles nenupjautų varpų, keliai būdavo gryti grūdais, jau nekalbant apie tai, kad sovietiniai kombainai vos ne trečdalio grūdų neiškuldavo ir jie likdavo šiauduose. Mūsų babytė negalėdavo žiūrėti į tokį, Dievą papiktinantį, dalyką ir, pasiėmusi maišelį, leisdavosi varpauti. Žinoma, ji eidavo į tas vietas, kur jos negalėdavo matyti kolūkio brigadininkas ar kitas pareigūnas. Jeigu ją būtų užklupę, būtų apkaltinę kolūkio turto pasisavinimu, nors tos varpos ten ir suželdavo. Kiek tokiu būdu būdavo apkaltinama moteriškių, po bulviakasio ateidavusių surinkti likusias bulves, kurių ten taip pat likdavo ar ne daugiau kaip pusė.

Pokario Lietuvos vaikų akyse vyko kova tarp seno ir naujo, kaip skelbė okupantai, o iš tikrųjų tarp gėrio, kam atstovavo tradicija, ir blogio, ką nešė liumpenų ideologija. Kiekvienas mes darėme savo išvadas, kiekvienas mokėmės savaip, priklausomai nuo to, kaip mus auklėjo šeimoje, kokie pavyzdžiai mus labiau užkrėsdavo. Ta kova buvo nelygi, nes valstybės mašina laužė tradicines vertybes ir skatino darbštumo, taupumo ir sąžiningumo nykimą, ir vienišam žmogui su savo atgyvenusiomis dorybėmis sunku buvo atsilaikyti. Todėl ilgainiui tie patys senukai prieš kaimynus imdavo didžiuotis, kad jų vaikai įsidarbino kur nors benzino kolonėlėje ar sandėlyje, kur buvo galima sukombinuoti, atseit, nusukti, ir „pasidaryti" antrą algą ar dar daugiau. Iš atlyginimo mažai kas gyveno, nebent tik tie, kurie nepriėjo prie valdiško turto. Gimė iki idiotizmo kvailos visuomeninės tradicijos ir įpročiai. Štai vaikų namų darbuotojai pasakodavo, kad apnešiotų drabužėlių, jeigu, sakykim, vaikas praplėšdavo alkūnę ar, laipiodamas po medžius, pasikabindavo ant kelnių kiškos, negalima būdavo lopyti, nors jie būtų galėję dar ilgai tarnauti, nes lopytų drabužių nepriimdavo. Jeigu praplyšdavo vienoje vietoje, drabužį reikėdavo priduoti sandėlininkei, kuri išduodavo naują. Kodėl? Dievai žino. Toks buvo įstatymas. Vėliau senieji drabužėliai ar avalynė būdavo viešai, komisijos akyse, sukapojami, atseit, kad kas nors savanaudiškais tikslais nepasinaudotų.

Ir kaimas, ir miestas vystėsi, tobulindamas vagystės, simuliavimo meną ir labai greitai priprato prie dvigubų standartų: mano ir kolūkio, valdžios, valstybės. O tai reiškė, kad „mano" yra taupoma, saugoma, dėl to galima vargti, tai reikia gerbti, nors, laikui bėgant, ir į privatų sektorių persimetė visuomeninis vėžys — sovietinis žmogus, turėdamas daug nekokybiško maisto ar daiktų, kurie tetverdavo labai trumpą laiką, o dažnai buvo ir visai nepritaikomi, priprato iš viso nieko netaupyti. Juo toliau, tuo labiau plėtėsi vienadieniškumo vėžys. Viena vertus, gyvenimas buvo skurdus, neišrankus, daiktai negražūs, maistas — tai, kas likdavo nuo Maskvos stalo — kiaulių galvos ir kojos, bet atliekų talpintuvuose buvo kupina. Pigios šlapios dešros buvo iki soties, ir tai mūsų vyresnieji prisimena, kaip neužmirštamos gerovės laikus. Tais laikais esu girdėjusi apie principą, būk gyvenime taikytą fašistų, kuris skambėjo taip: žmogus laimingiausias tada, kai viską iš jo atima ir šiek tiek duoda.

Praėjusią savaitę Seimo narys Virginijus Martišauskas (beje, buvęs žurnalistas) paskelbė apie alkoholio ir tabako kontrolės įstatymų pataisas, kuriose jis siūlo šias, šiaip jau brangias, prekes — alkoholį ir tabaką, nelegaliai pervežtą per sieną ir muitinėje konfiskuotą, ne sunaikinti, bet panaudoti, pvz. alkoholį biokuro gamybai. Atkreiptas dėmesys į tai, kad konfiskuotos prekės dar ir brangiai kainuoja saugoti, o saugomos jos paprastai iki teismo proceso pabaigos, kartais ir keletą metų.

Sovietiniais metais buvau girdėjusi frazę, kad kuo labiau išsivysčiusi valstybė, tuo ji mažiau palieka atliekų, nes viskas dar kartą perdirbama ir vėl panaudojama. O sovietinių liumpenų valdžia juo toliau, tuo daugiau valstybės turto išveždavo į atliekas. Paskutiniais sovietijos egzistavimo metais ištisos gamyklos dirbo sandėliui, kas anksčiau ar vėliau eidavo į atliekas, nes darbas vyko ne todėl, kad prekės buvo reikalingos, bet tik dėl to, kad būdavo nustatomi gamyklų planai ir juos reikėdavo įvykdyti (be abejo, ir viršyti). Šiandien jau sunku tai suprasti patiems mums, kurie gyvenome ir dirbome tokiomis sąlygomis, o juo labiau paaiškinti to nemačiusiam žmogui.

Ne visi vaikučiai Lietuvoje apleisti, pamesti, vargani. Deja, yra pakankamai ir tokių, todėl labai svarbu, kad užsienio lietuviai parodytų jiems savo gerą širdį. Lengviausia tai padaryti per patikimas mūsų šalpos organizacijas: „Lietuvos Našlaičių globą", „Lietuvos Vaikų viltį", „Saulutę", Mercy Lift ir kt. G. Žilinsko (Elta) nuotr.

Kadangi praėjusią savaitę buvo prakalbėta ir dar apie vieną taupymo būdą: apie būtinumą perdirbti įvairią pakuotę, kurios priimti tiesiog nebuvo pasiruošta ir ja užversti sąvartynai, pagalvojau, kad viena priežasčių, kodėl mūsų valstybė taip sunkiai juda į priekį, yra netaupumas, kurio mes išmokome sovietiniais laikais. Atsikūrus Lietuvai, daugiau gamyklų bankrutavo negu išsilaikė. Pagal dejavimo mastą atrodytų, kad daugiau žmonių nuskurdo negu praturtėjo, nors verslo laisvės šiandien vis tiek yra daugiau negu sovietiniais laikais, nes tada iš viso viskas, kas individualu, buvo draudžiama (net kažkodėl nebuvo galima vienai šeimai laikyti dvi karves).

Tiesa, į atliekas ir privatūs žmonės, ir gamyklos jau išmeta kur kas mažiau gero, bet gyvename dažnai ne pagal kišenę.

Prisimenu, tie patys vaikų namų darbuotojai pasakodavo, kad jų augintiniai, kurie valstybės buvo visapusiškai išlaikomi ir aptarnaujami, išėję į savarankišką gyvenimą už pirmą algą prisipirkdavo saldainių. Ar ne taip yra ir su dauguma mūsų, su šiandieniniais jaunais verslininkais, kurių dažnas už pirmąjį pelną nusiperka prabangų automobilį, kas ir tampa jų pirmuoju žingsniu į bankrotą.

Sodiečiai nepatenkinti, kad žemės ūkio perdirbimo įmonės jiems metų metais nesumoka pinigų už supirktą pieną, mėsą, cukrinius runkelius, ir mato, kad tų pačių, ant bankroto ribos balansuojančių, perdirbimo įmonių vadovų kabinetai savo prabanga būna panašūs į rytiečių karaliukų apartamentus. Prieš keletą dienų televizija parodė Rokiškio krašto žemdirbių sueigą, kurioje sodiečiai buvo suėmę į nagą pieno perdirbėjus. Rokiškio pieno kombinato direktorius į žemdirbių grasinimus atsakė taip pat grasinimu: pamatysite, bankrutuosime ir mes, kaip Biržų pieninė. O ta pati televizija tąkart parodė ir Biržų pieninės direktoriaus mūriuką Vilniuje. Prieš keletą metų lankiausi pas vieną Rokiškio krašto jauną ūkininką, kuris papasakojo, kad Rokiškio pieninė, užuot sumokėjusi senas skolas, pasidarė administracijos pastato remontą, langus įstiklinusi veidrodiniais stiklais, o tarnautojų kabinetus, kaip universitete, apstačiusi kompiuteriais. Kam jiems tiek kompiuterių, traukė pečiais ūkininkas.

Nemokėjimu gyventi galima laikyti ir kiekvienos naujos valdžios begalines pertvarkas, reformas, keitimus. Gal jeigu vieną kartą būtų padaryti teisingi sprendimai, nauja administracija ir nedrįstų laužyti. Bet daromi skuboti, impulsyvūs keitimai, kurie paskui lengvai užmirštami, nes paprastai būna nepasisekę. Natūralu, atrodytų, kad, jeigu matai blogai pradėtą darbą, pradedi jį daryti iš naujo. Bet kiek tie ieškojimai gali tęstis? Jau dešimt metų, o dar galutinių sprendimų nėra. Statant valstybę, labai daug medžio išeina skiedroms, o garo — švilpukui.

Beje, visai neseniai girdėjau vieno buvusio studento įspūdžius po apsilankymo Vilniaus universitete. Sako, rektoratas visai nepanašus į tą varganą mokslo įstaigą, apie kokią pasakoja buvęs jos rektorius. Tai greičiau valstybės prezidento rezidencija. Šitą tuštybės mugę papildo net ir kunigai. Dažnai koks nors netikintis baksnoja pirštu: va, klebonas rinko pinigus bažnyčios statybai, o pirmiausia pasistatė prabangią kleboniją sau.

Praėjusių savaitę žurnalistų buvo ištartas žodis „plikbajoris". Jis buvo taikytas vienam dabartinės valdžios šului. Ko gero mes visi iš okupacijos išėjome kaip plikbajorių tauta. Turime iš ko, ar neturime, bet stengiamės sublizgėti. Prie kultūros ministro S. Šaltenio du kartus buvo surengti „seminarai" kultūros paminklų saugotojams — Druskininkuose ir Dubingiuose. O iš tikrųjų už didelius pinigus jiems būdavo surengiamos rytietiškose pasakose aprašomos puotos, nors kasdieninė tų paminklosaugininkų duona yra labai prasta. Dažnai pagalvoji, juk, užuot tos prabangos, verčiau ką nors sočiau pamaitinti ar pagydyti.

2000-aisiais buvo švenčiamas Nepriklausomybės 10-metis. Kovo 11-osios „valstybinėje" puotoje teko dalyvauti ir ne vienam išeiviui (apie tai buvo rašyta „Drauge"), kurie, grįžę į Ameriką, traukė pečiais: mes tokių pokylių negalime sau leisti.

Nukelta į 5 psl.

Danutė Bindokienė

Naujiena: politikas, kuris vykdo pažadus

Amerikos žiniasklaida dar neapsiprato su nauju šeimininku Baltuosiuose rūmuose: ką prezidentas veikia pirmąją savo darbo dieną — tebėra naujiena. Tad ir šios savaitės pirmadienis susilaukė nemažai dėmesio. Antra vertus, prezidento padarytas pareiškimas demonstruojančiųjų miniai Vašingtone, būtų bet kada atkreipęs dėmesį.

Suprantama, svarbu, kaip prezidentas užsirekomenduos kadencijos pradžioje, nes tai iš dalies nuspręs ir jo tolimesnę veiklą bei žiniasklaidos norą — ar nenorą — palankiai pristatyti jo darbus, nuomones. Kol kas dar kiekvienas prez. George W. Bush žodis, susitikimas ar nuosprendis yra naujiena, besistengiant įžvelgti „gilesnę reikšmę" net ten, kur jos nėra. Taip pat nevengiama palyginti buvusio prezidento politiką — tiek krašto vidaus, tiek užsienio reikalais — su esamojo, tikint, kad taip amerikiečiai (galbūt ir pasaulis) susidarys savo nuomonę.

Vis tik iš pat „pirmosios prezidento darbo dienos" paaiškėjo, kad jis savo rinkiminės kampanijos pažadus linkęs vykdyti. (Kaip tik dėl to jau spėjo iš kai kurių visuomenės sluoksnių ir aktyvistų susilaukti aštrios kritikos.) Vienas tų pažadų: daugiau dėmesio skirti švietimui. Tą George W. Bush ypač pabrėžė priešrinkiminėse kalbose, tačiau daugelis į jas žvelgė gan skeptiškai: kandidatai į balsuotojų ausis pripila daug visokių žodžių, kad tik laimėtų pasitikėjimą ir balsus. Po rinkimų pažadai dažniausiai atsiduria ten, kur sumetami visi kampanijos plakatai, šūkiai, balionai ir kitos atliekos.

Prez. George W. Bush, vos įkėlęs koją į Baltuosius rūmus, pradėjo tvirtinti, kad pirmasis jo rūpestis yra kaip galima greičiau pravesti paramą švietimo reikalams. Deja, jo dėmesį patraukė — arba, galima sakyti, nukreipė — kitas įvykis. Vašingtone šios savaitės pirmadienį vyko demonstracijos „Už gyvybę", prisimenant 28 metų sukaktį nuo JAV Aukščiausiojo teismo sprendimo (žinomo Roe v. Wade vardu), kad negimusių kūdikių žudymas, „humaniškai" vadinamas abortu, yra legalizuojamas, kaip kiekvienos moters konstitucinė teisė.

Prieš rinkimus jau buvo žinoma, kad George W. Bush nepritaria negimusiųjų žudymui, taip pat ištrauktų iš motinos įsčių vaikučių kūnelių dalių panaudojimui mediciniams tyrimams. Jis nemano, kad Amerikos mokesčių mokėtojų pinigai turėtų būtų skiriami panašiems reikalams užsienyje, ypač moterims vadinamajame trečiajame pasaulyje. (Beje, panašios nuomonės yra ir kandidatas į Vyriausiojo prokuroro vietą, prieš kurį taip stipriai protestuojama.)

Pirmadienį į sostinę suvažiavo gausios minios kone iš visos Amerikos, atsiveždamos mišką plakatų, pasisakančių už negimusių kūdikių gyvybės apsaugojimą, daug karštų kalbų ir įsitikinimą, kad abortas yra nemoralus, todėl valstybei nedera apmokėti moterų, norinčių nužudyti negimusį savo kūdikį, sąskaitas. Anksčiau tokios demonstracijos nesusilaukdavo vyriausybės, juo labiau prezidento dėmesio, tačiau šį kartą pasiektas šioks toks laimėjimas. Nors pats prezidentas į demonstracijas neatvyko, bet miniai buvo perskaitytas jo pareiškimas, sukėlęs daug džiaugsmo susirinkusiems ir pasipiktinimo įvairioms grupuotėms, tvirtinančioms, kad taip apribojamos moters teisės „apsispręsti". (O tas apsisprendimas iš esmės toks: aš turiu teisę nužudyti savo kūdikį, jeigu jo nenoriu.)

Pasak George W. Bush: „Mano įsitikinimas yra, kad mokesčių mokėtojų pinigai neturėtų būti panaudojami apmokėti abortų sąskaitas arba apskritai skatinti abortus, tiek šiame krašte, tiek užsienyje". Šiuo pareiškimu prez. Bush tarytum grąžino suvaržymus, buvusius jo tėvo prez. George Bush ir kito respublikono, prez. Ronald Reagan laikais.

Verta pastebėti, kad kartu su tuo memorandumu buvo ir priedas: prezidentas nesiūlo sumažinti 425 milijonų dol. metinės paramos, skiriamos moterų ir šeimų sveikatos reikalams užsienio šalyse, tik nurodoma, kad tie pinigai negali būti panaudojami abortams arba jų skatinimui.

Šis naujojo prezidento pareiškimas buvo lyg „pamojavimas raudona skara piktam buliui prieš nosį". Jis ne tik nutraukė dėmesį nuo baigiamų ruošti patarimų bei programų švietimo reikalais, bet sukėlė nemažą šurmulį įvairiose grupuotėse, pasisakančiose prieš bet kokį abortų suvaržymą.

ATSIMINIMAI 1941-1962 M.

DANUTĖ LINARTAITĖ-PETRAUSKIENĖ

Nr.36

Taip šalia mamos lovos atsirado ir Danieliaus lova.

O aš Danielių prisiminsiu visą gyvenimą. Aš dėl jo vos nepraradau vaiko.

O buvo taip. Aš jau laukiausi ir paskutiniu metu dirbau dviejuose vaikų darželiuose.

Mūsų virtuvės vidury buvo labai gilus rūsys. Ten mes ir Danielius laikėme daržoves. Jis dienos metu parėjo iš instituto ir sugalvojo pasiimti morkų. O rūsio gerai neuždarė. Aš iš darbo grįždavau pirmutinė. Kai mama su Antanu pareidavo, būdavau jau paruošusi pietus. Tad ir tą dieną parėjusi atsiguliau į mamos lovą pailsėti. Vėliau išėjau į parduotuvę nusipirkti produktų. Grįžusi pribėgo prie manęs Nijolė, apsikabino, išbučiavo. Nesupratau, kas atsitiko. Pasirodo ji užėjo manęs aplankyti ir pamatė atdarą rūsį, o iš ten girdėjosi smarkiai dejuojant. Labai išsigando, pamanė, kad aš ten įkritau, o pasirodo Danielius pats įkrito ir labai susimušė. Mane išgelbėjo Dievas: aplink rūsį vaikščiojau ir neužlipau ant rūsio dangčio.

Mama rudenį buvo išvažiavusi į Krasnojarsko kraštą pas dėdę Vladą ir Eleną Linartus. Jie buvo ištremti iš Lietuvos po karo ir gyveno miškuose. Mama iš ten man atsiuntė siuntinį spanguolių. O kaip aš jas valgiau! Ir su savimi dar atsivežė. Mamai Antanas išvažiavus padarė gražias langines, o mums į kambarį apvalų stalą. Išdažė grindis, pasiruošėme žiemai.

Mūsų butelis atrodė visai gražiai. O pačiame žiemos viduryje grįžęs iš darbo Antanas su džiaugsmu pranešė, kad gauna valdišką didelį kambarį su patogumais, tik bendra virtuvė. Ir aš džiaugiausi, kadangi ten buvo centrinis šildymas, vonia, tik liūdėjau, gerų kaimynų ir miesto centro, kur greta buvo darbovietė. O butą gavome naujame rajone. Į darbą reikėjo važinėti tramvajumi.

Mūsų naujas butas buvo trijų kambarių. Viename dideliame kambaryje gyveno gydytoja iš Ukrainos su vyru ir 6 metų sūneliu. O mažesniame — 36 metų Šura su sūneliu irgi 6 metų Lione. Buvau labai patenkinta: nors kambarys buvo šiaurės pusėje, tačiau šiltas, nereikėjo kūrenti. Bet greit pastebėjome, kad naktį blakės neduoda miegoti. Labai daug vargau, daug „dusto" sunaudojau, jas naikindama.

Ta žiema buvo labai šalta. Tramvajuje buvo galima ir prišalti prie sėdynės. Mane apgavo, visu mėnesiu vėliau išleido į dekretą.

Pagaliau vasario mėnesio vidury nebereikėjo važinėti į darbą. Išleido dekretinių atostogų.

Pas mus atvažiavo į svečius dėdė Vladas Linartas (tėvelio brolis) iš Krasnojarsko raj. Labai apsidžiaugėme, o dar labiau apsidžiaugiau, kai kitą dieną išgirdusi beldimą į duris, jas atidariau ir pamačiau savo brolį Vytą. Jis mums padarė didelę staigmeną: gavo atostogų ir atvažiavo pas mus. Ir dar su dėde Vladu susitiko.

Vytas buvo suvyriškėjęs, labai gražus.

Dėdė Vladas savaitei nuvažiavo į Gorno-Altaiską aplankyti sesers Helės šeimos, o Vytas svečiavosi pas mus. Tada daug draugų, sužinoję, kad brolis atvažiavo, ateidavo mūsų aplankyti. Visiems buvo įdomu pamatyti žmogų iš Lietuvos, su juo pasišnekėti.

Aš nedirbau, turėjau laiko, tai su Vytu aplankiau daug saviškių.

Nė nepamatėme kaip tos dienos prabėgo ir Vytą su ašaromis išlydėjome atgal.

Vasaris buvo labai šaltas, nors ir saulėtas, o kovo mėnesį dar buvo gili žiema.

Kovo 18 dieną man pasakė, kad tolimoje parduotuvėje parduoda pigią žuvį. Aš tuoj nuskubėjau. Visur balta balta, saulė šviete net sniegas girgždėjo.

Išlaukusi didelėje eilėje, nusipirkau žuvies ir laimingai sugrįžau namo. Vakare su Antanu dar nuvažiavau pas Janę ir Julių į svečius, bet buvome neilgai. Man pradėjo skaudėti strėnas, o naktį Antanas mane išgabeno į ligoninę.

Kovo 20 dieną gimė sūnus. Buvo toks mažiukas, geltonas, kreiva nosyte (gydytoja guodė — geltonumas praeis, nosytė išsities). Gimė išnešiotas.

Lankytojų į palatą neleido, tik Janė pas mane dažnai ateidavo. Ji tame skyriuje dirbo.

Gavau iš Ženės laišką. Dar ir dabar aš jį turiu.

Buvau labai laiminga gavusi tokį gražų laišką ir labai dėkinga Ženei, kad ji pasirūpino vaiko kraiteliu. Aš pagalvojau, kad man dar visas mėnuo priešakyje ir nebuvau paruošusi vaikui rūbelių.

Ženė iš batisto pasiuvo kelis marškinėlius, gražiai apmezgė, išsiuvinėjo. Su mama kartu nupirko vystyklus, apsiuvo, nupirko antklodę, apvalkalą, išsiuvinėjo. Taip gražiai viską paruošė mano sugrįžimui. Buvau be galo jai dėkinga. Ir vėliau, kada likome vieni be mamos ir norėjome kur nors išeiti, Ženė ateidavo, prižiūrėdavo sūnelį.

Reikėjo išrinkti vardą. Aš labai norėjau pavadinti Juozuku, tėvelio atminimui, bet rusiškai išvertus Josif, man priminė Staliną. Pavadinome Algimantu.

Kadangi aš nedirbau ir 7 mėnesius auginau vaiką, reikėjo „prisidurti" pinigų, todėl Antanas po darbo meistruodavo virtuvės spinteles, kurios turėjo paklausą. Pirkti baldų nebuvo.

Mūsų virtuvė iš pradžių buvo tuščia — tik kelios taburetės, o vėliau jau turėjome spintelę. Spinteles Antanas padarė ir kaimynėms. Jis neturėjo dirbtuvės. Dirbo bendrame koridoriuje. Jau mums išvažiuojant kaimynės sakė: „Leidom Antanui dirbti, kadangi jis labai geras žmogus, kitiems nebūtume leidę, nes ir dulkės, ir triukšmas vakare, kai visi ilsisi". Sekmadieniais išnešdavo spintelę į lauką, pastatydavo ant slidžių ir taip nuveždavome iki turgaus, kur aš labai sėkmingai ir greitai parduodavau.

Buvome trys šeimininkės vienoje virtuvėje. Sugyvenome labai gerai. Šura buvo linksma 36 metų moteris. Labai švari, pasiaugi. Tik turėjo vieną trūkumą — dažnai keitė vyrus (ištekėti nenorėjo), o daktarė labai mylėjo Algutį, kiekvieną dieną po darbo užeidavo su juo pažaisti.

(B.d.)

AUKŠTAITIJOS PARTIZANŲ PRISIMINIMAI

BRONIUS JUODELIS

Ant stalo guli trys storos knygos — „Aukštaitijos partizanų prisiminimai". Jas išleido UAB „Vaga" Vilniuje. Pirmoji 909 psl. knyga, išleista 1996 m. Vilniaus knygynuose jos jau nebėra. Joje paskelbti prisiminimai iš rytų Aukštaitijos partizanų kovų, nenurodant partizanų apygardos vardo. Antroji 724 psl. knyga, išleista 1998 m. Ji apima partizanų „Vyčio" apygardą, Panevėžio ir jo apylinkių miškus. Trečioji, 717 psl. išleista 2000 m. Ji apima partizanų „Algimanto" apygardą, Žaliosios ir Šimonių girių rajone. Pirmąją knygą redagavo D. Linčiuvienė, spausdino „Spindulio" spaustuvė Kaune. Antrąją ir trečiąją (II dalies 1-ją ir 2-ją knygą) redagavo S. Budrytė, spausdino AB „Vilspa" Vilniuje. Visų knygą medžiagą surinko didelis drąsos ir nepaprastos energijos panevėžietis Romas Kaunietis, aplankydamas likusius gyvus partizanų kovų dalyvius ir tų kovų liudininkus. Surinko ir daug archyvinės medžiagos iš NKVD, MGB ir KGB bylų. Jos, išverstos iš rusų kalbos, knygoje patvirtina žmonių pasakojimus ir parodo okupanto turėtas labai tikslias žinias apie partizanų sudėtį bei veiklą.

Įžangos vietoje

„Rinkti šiuos prisiminimus paskatino tragiškas mano tėvų likimas, šalia tų, kurių kaulai ilsisi Sibiro platybėse. Darbą pradėjau apie 1970 metus, tada dar pavojingais laikais. Daug kas mane pakvaišėliu vadino. Bet buvo ir tokių, kurie ragino ir padėjo rinkti šiuos prisiminimus", — pirmos knygos pratarmėje sako Romas Kaunietis.

— Šią knygą skiriu tiems, kurie savo galvas paguldė tėvynės Lietuvos miškuose, kurie, žiaurių atėjūnų nužudyti ir išniekinti, gulėjo miestelių aikštėse; tiems, kuriuos valkčiais prikabinę prie arklių, vilko žeme, iki kūnas virsdavo viena žaizda, kuriuos, nuogus išrengę, ant ledo guldė, o motinas vertė žiūrėt, kaip nuo šalčio gęsta jų vaikų gyvybė; tiems, kurie dar gyvus perskrostais viduriais atidavė kiaulėms draskyti; kuriuos daužė lazdomis, kol jie netekdavo sąmonės, ir kankino, kankino, kaip tik išmanė; tiems, kurie ištisą dešimtmetį nepailsdami kovėsi su šimtus kartų galingesniu priešu; tiems, kurie šelpė ir gelbėjo, maitino ir rengė anuos narsius vyrus; tiems, kurie, bent menku šapeliu prisidėję prie pražūtingos kovos, buvo ištremti, uždaryti į lagerius.

Šią knygą skiriu ir buvusioms partizanėms — merginoms ir moterims, kurios neapleido mirčiai pasmerktų savo sužadėtinių ir vyrų, kurios pačios, paėmusios ginklą į rankas, kartu su jais stojo ginti tėvynės.

Pokaris — tai mūsų tautos tragedija, išbandymas kančia...

Pokaris — tai kova be pasirinkimo, tai šiurpus susinaikinimas... Ypač vėlesniais metais, kai jau kelio nebuvo atgal, kai baigėsi ginklai ir šoviniai, o priešas vis traukė ir telkė naujas jėgas, vis puolė, šaudė miško brolius. Į miškus tada pasipylė NKVD-MGB agentai, provokatoriai, kurie viliojo vyrus visokiomis amnestijomis, gražiais pažadais, gražiu gyvenimu. O ką suviliojo, su tuo ir susidorojo: vienam kiaušą spaustuvais sutraiškė, kitą Sibiran pasiuntė, trečią „savu" padarė... Brolis brolį, draugas draugą išduodavo. Niekas nesitikėjo tokios niekšingos atėjūnų klastos...

Prisiminimai, išgyvenimai visose knygose panašūs. Herojiški ir tragiški. Pradžioje buvę smarkios kovos prieš pavergėją, prieš jo kolaborantus, stribus ir išdavikus, vėliau pavirto į kovą už būvį, už dieną, už mėnesį ar metus, matant, kad teks žūti, kad kelio atgal tikrai nėra. 1944 m. iki — 1950-ųjų gyvenimas bunkeriuose, slėptuvėse, lapinėse ir palapinėse, miškuose, balose ir artimųjų gyvenvietėse reikalavo nepaprastai didelės ištvermės ir orientacijos, daug gausesniam priešui nuolatos lipant ant kulnų. Prisiminimuose partizaninių kovų epizodai pateikiami su datomis, vietovėmis, dalyvių vardais, pavardėmis, partizanų slapyvardžiai, ginkluote, stribų ir KGB tardytojų pavardėmis. Visose knygose daug nuotraukų, grupinių ir pavienių. Pirmoji partizanų „banga" 1944-1945 m. nuotraukose — su Lietuvos kariuomenės ar policijos uniformomis. Vėlyvesnėse — civilinė apranga. Nufotografuoti ir Žuvusių partizanų išniekinti kūnai miestelių aikštėse.

Kas nuvedė į miškus?

Partizanavimo priežastys buvo įvairios. Pirmuosius partizanų branduolius, vokiečių karo mašinai besitraukiant iš Lietuvos 1944 m., sudarė sąmoningai, patriotiškai išauklėtas Lietuvos jaunimas bei jo auklėtojai iš miestų ir kaimų. Dalis buvo kariuomenės, policijos, savisaugos batalionų vyrai, kuriems grėsė susidorojimas, sovietams užėmus Lietuvą. Padėtį klaidino mintis, kad Vakarai neatiduos Lietuvos sovietams, Vakarų radijo laidoms skatinant priešintis okupantui. Klaidino ir vokiečių paruošti nakties metu išmesti lietuviai parašiutininkai, net keliose vietovėse, pagal partizanų prisiminimus, kad jie iš užnugario sprogdintų sovietų armijos transportą ir priemones. Augustina Skupaitė pasakoja (II-2 knyga, psl. 29-30) kaip jos brolis Bronius, pasitraukęs į Vokietiją, buvo nuleistas parašiutu 1944 m. lapkričio 19 d. kartu su kitais vienuolika vyrų, prie Panevėžio, Įstricos kaime. Jie sudarė „Šilo" partizanų grupę.

Antra priežastis buvo 1944 m. lapkričio-gruodžio mėn. paskelbta mobilizacija į sovietinę armiją, jaunuolius be apmokymo siunčiant į Kuršo ar Berlyno frontą. Paimtieji, pabėgę iš sovietinės armijos irgi stojo į partizanų būrius. Ten buvo ir pabėgusių vokiečių belaisvių. Nesiregistravę į sovietų armiją, buvo stribų gaudomi ir nemažai jų slapstėsi namuose.

— Kai kas sako, kad žmonės į miškus išėjo Amerikos ir anglų žvalgybos sukurstyti.. Aš tvirtai galiu pasakyti, kad mes nei su Amerika, nei su Anglija jokių ryšių neturėjome ir iš vis tada nežinojom, kad tokios žvalgybos egzistuoja. Mes ėjom į miškus tautiškos sielos ir sąžinės vedami apginti savo namų, tautos, jos kultūros. Stojome į kovą prieš šituos pasaulio barbarus, — pasakoja Matas Paškonis iš Dusetų, partizanų „Ąžuolo" būrio vadas, vėliau išdaviko Broniaus Kalyčio-

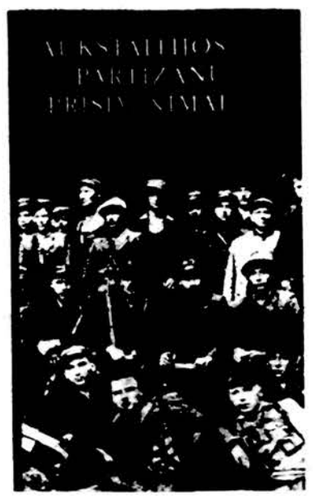

Siaubo, tariamo apygardos vado, klastingai suimtas ir po kankinimų išsiųstas į Sibirą, iš kurio sugrįžo be sveikatos.

Partizanėmis buvo ir moterys. Jas į miškus išsivedė jų vyrai, broliai ar sužadėtiniai. Vienos bunkeriuose slaugė ir gydė sužeistus partizanus, o, esant pavojui, kovėsi greta vyrų. Bunkerių apsupimuose sprogdinosi kartu su vyrais. Žuvusios gulėjo išniekintos miestelių aikštėse, kartu su vyrais. Sugautos gyvos ir sužeistos partizanės buvo net labiau kankinamos už vyrus, kad išduotų partizanus bei jų bunkerius.

Moterys dažnai buvo partizanų ryšininkės, maisto, aprangos, medikamentų, ginklų bei amunicijos tiekėjos. Jų pasakojimų daug visose trijose knygose.

— Nuvažiavau į Vilnių, nuėjau į Aušros Vartus. Už stulpo klūpojau, klūpojau — niekas neateina. Maždaug už valandos prie manęs priėjo vyras. Žiūri į mane, akių nenuleidžia. Aš irgi į jį. Jis užsimovė juodą pirštinę ir aš užsimoviau juodą pirštinę. Kiek palaukęs jis užsimovė baltą pirštinę, ir aš užsimoviau baltą. Tada jis priėjo visai arti ir sako: „Tai turbūt jūs ta pati būsit. Einam".

Nusivedė į kitą gatvę. Įėjome į butą. Man į lagaminą pridėjo visokiausių vaistų, kelis švirkštus, pridėjo šovinių, prie krūtinės man prisegė komjaunimo ženkliuką, o į rankas įdavė didžiulį Stalino portretą. Laimingai į Uteną grįžau su labai sunkiu lagaminu, kurį nakties metu reikėjo tempti apie 33 km iki partizanų būstinės, — pasakoja (1-ji knyga, psl. 733) ilgametė, sugauta, kalėjime kankinta, iš ten pabėgusi ir Lietuvoje išsilaikiusi Stasė Bislytė — Julija Klajūnė, partizanų vado Mato Paškonio žmona.

— Daugiausia aš ryšį palaikiau su Petro Tamošiūno partizanais. Su Petru mes kartu augom, kartu į mokyklą ėjom. Tai buvo didelis idealistas ir patriotas, — pasakoja Janina Čingaitė — „Varlė" iš Margių kaimo (II- 2 knyga, psl. 36). — Labai dažnai mane areštuodavo stribai ir vesdavosi tai į Joniškį, tai į Pasvalį, tai į Pumpėnus, ir vis verbuodavo. Pumpėnuose kartą atviram rūsy mus dešimt parų išlaikė, o tėvuką paleido tik po trijų savaičių. Kai apipuolė utėlės — nėra kur dėtis. Grįžę į namus, visai nieko neberadome. Stribai viską išplėšė.

Stribų žiaurumai

Stribai ir skrebai yra tų pačių „liaudies gynėjų" pavadinimas pačios liaudies lūpomis, sukurtas iš jų rusiško pavadinimo „Istrebiteli".

Prisiminimuose yra keli pasakojimai, kur į stribų eiles buvo infiltruoti partizanų ryšininkai, kurie partizanams pranešdavo apie stribų bei KGB kariuomenės planus, „medžiokles" ir miškų šukavimus. Minimi atvejai, kai partizanai iš stribų pirko ginklus ir amuniciją už stambias rublių sumas, gautas, sulaikant pervežamus pinigus.

Daug jaunų vyrų į partizanų eiles nuvedė nežmoniškas skrebų žiaurumas nuo pat 1944 m. rudens. Knygose yra labai daug prisiminimų — pasakojimų apie skrebų siautėjimą ir jų žiaurumus, šaudant, mušant, kankinant nekaltus žmones. Albina Švilpaitė pasakoja kaip skrebai 1944 m. gruodžio 14 d. be jokios priežasties nušovė jos šešiolikmetį brolį.

— Tą pačią dieną skrebai nužudė dar keletą nekaltų žmonių. Nušovė senelį Povilą Valkavičių, pagriovy, prie Žviliūnų kaimo, pjaunantį vyteles keseliams pinti. Nušovė iš to paties kaimo 22 m. Motiejų Bartulį, bevedantį arklį; trisdešimtmetį siuvėją Gailiūną, kilusį iš Surdegio, kuris kieme lesino vištas; du brolius Astravus: Joną (22 m.) ir Vytautą (18 m.) ir jų pusbrolį Juozą Belecką (20 m.) ; iš Upių kaimo pusbrolius Pajuodžius. Kai pasklido gandas, kad skrebai šaudo kaimuose vyrus, visi ėmė bėgti ir slėptis kas kur (I knyga psl. 10-14).

Skrebai Lietuvos žmonėms bei partizanams buvo žiauresni už sovietų KGB kariuomenės dalinius, knygose vadinamus garnizonais. Kas buvo tie skrebai? Juos sudarė sovietų pirmos okupacijos metu buvę komjaunuoliai, įvairūs kitataučiai komunistėliai, tinginiai ir valkatos, kaip jie vadinami partizanų prisiminimuose. Buvo atvejų, kai vienas brolis buvo partizanas, o antras — skrebas. Okupantas juos vadino „liaudies gynėjais". Jie po kaimus, neva ieškodami besislapstančių partizanų, plėšė ir grobė gyventojų turtą, šnipinėjo, terorizuodami verbavo kitus jiems tarnauti, sudarinėjo į Sibirą tremiamųjų sąrašus, atliko trėmimus, konfiskuodami tremtinių turtą. Tą teigia beveik visi pasakojimai, su labai retomis išimtimis.

Lenktynės su giltine

Partizaninės kovos pradžioje partizanų eilės buvo gausios ir jų žygiai drąsūs, užimant miestelius, išlaisvinant kalinius, sunaikinant okupanto tarnus. Pagal „Didžiosios kovos" apygardos štabo viršininko Benedikto Trakimo — Genelio pasakojimą (1-ji knyga, psl. 820), apygarda jungė apie 16,000 vyrų: 10,000 jų buvo veikiančiuose daliniuose, o 6,000 pogrindyje. Į mūšį eidavo tik tada, kai reikėdavo.

— Kadangi „Didžiosios kovos apygarda", Lietuvoje susiorganizavusi viena pirmųjų (rytinėje Lietuvos dalyje) telkė daug kovotojų, todėl mūsų sunaikinti ir buvo mestos pirmosios rusų bolševikų armijos divizijos, kurios šaudė ne tik į partizanus, bet kaimuose žudė niekuo nekaltus žmones, — pasakoja Genelis.

Parizanų kovas su priešu, jam esant daug gausesniam, sekė pasitraukimai, bėgimai ir pasislėpimai.

— Kai pusantros paros išbuvęs pelkėje, vandenyje iki ausų, išlipau, NKVD kariuomenei pasitraukus, visas kūnas buvo juodas nuo mane aplipusių siurbėlių. Jos galėjo visą mano kraują išsiurbti, — pasakoja partizanas Genys.

Lenktynės su giltine vyko kiekvieną dieną, metų metais.

— Naktis potamsė. Mėnulio nėra. Mes vis per žiūronus pasižiūrim, bet jų vis dar nematyt. Enkavedistai paleido raketą, kad mus apšviestų, o mūsiškiai, pastebėję iš kur ją iššovė, kirto į tą vietą iš kulkosvaidžio. Ten šaudymas nutilo, bet ėmė leisti raketas. Mes pradėjome trauktis palei griovį, atgal į stovyklą. Stovykloje painformavom būrio vadą Eitmanavičių. Jis ir sako: „Negi dabar bėgsim iš stovyklos? Reikia laukti antros žvalgų grupės, o ryte persikelsim į kitą kvartalą". Ryte pastebėjome, kad artinasi enkavedistai.

— Du kulkosvaidininkai iš karto patraukė į priekį sutikti enkavedistų, bet iki paruoštų postų nueiti jau nebespėjo. Išgirdome pirmąją seriją iš automato, o paskui ėmė kalenti kulkosvaidis. Mes išsiskleidėm ir pasiruošėm sutikti „svečius". Sargybiniui Vladui Čipliui ranką peršovė, o kulkosvaidis, girdime, varo be perstojo. Iš priekio irgi ugnis. Kapitonas kulkosvaidininkui suriko: „Antanai, į užnugarį!" Ir jis su parkritimais šaudydamas, atbėgo prie mūsų. Enkavedistai, pamatę, kad kulkosvaidininkas traukiasi, visu būriu puolė jį vytis ir užšoko ant mūsų. Prisileidome gal iki 10-15 metrų ir atidengėm ugnį, ištisai visa linija sugulę. Enkavedistai kaip lapai iškrito. Greit pasikėlėm ir — atgal, nes su antrąją banga susidūrus, gali būti liūdnesnės pasekmės, — pasakoja Bronius Juozapaitis — Direktorius, būrio vadas, vėliau sunkiai sužeistas ir paimtas į NKVD rankas (I knyga, psl. 210).

— Supratau, kad mes išduoti, — pasakoja Direktorius.

— Mes kurį laiką vis dar gynėmės. Sunkiai sužeidė Danielių Krikščiūną. Su mumis kartu čia buvo ir dvi merginos — Jadvyga Žardinskaitė ir Marytė Starolytė. Jadvyga Krikščiūnui užveržė peršautą ranką. Žaizda smarkiai kraujavo. Enkavedistai pagaliau nutraukė ugnį ir ėmė šaukti mums:

— Jūs apsupti! Pasiduokite! Priešintis nėra prasmės. Duodu žodį, kad gyvybė bus jums išsaugota! Tichomirovas! Pasirodo, 'mus apsupo ne tik Krekenavos stribai, bet ir enkavedistai iš Ramygalos ir iš Panevėžio.

— Vyrai! Bandom prasilaužti ir trauktis į Skilvionių mišką! — šaukiau vyrams ugniai susilpnėjus. — Paukštelis jau buvo žuvęs. Krikščiūnas irgi jau mirė. Žuvo Jonas Masiokas — Ąžuolas. Kai tik pakilom, iš karto krito Viktoras Mažeika. Pirmąją liniją pramušėm, bet greit atvažiavo dar šešios mašinos enkavedistų ir vėl pradėjo naują puolimą. Buvau paėjęs nuo sodybos 300-400 metrų, kai pajutau, kad kliudė į rankos riešą, į koją, krūtinėn — penkiose vietose perėjo kulkos. Kliudė abu plaučius. Per gerklę plūstelėjo kraujas, kuris man nebeleido įtraukti oro. Nebegaudamas oro, netekau sąmonės, — sako Direktorius.

— Kautynių pasekmės liūdnos. Žuvo vienuolika partizanų, tris gyvus paėmė. Keturi, nors ir sužeisti, ištrūko iš apsigynimo. Mane išlaikė apie mėnesį Panevėžio ligoninėje. Saugojo 5-6 sargybiniai. Savo lovos gale perskaitau: Kliorys Jonas. Supratau, kad manęs neatpažino. O kai atpažins?...

— Sesyte, atnešk man nuodų. Aš ne savo pavarde. Kai sužinos mano pavardę, kažin ar atlaikysiu, — prašiau seselės. Nuodų neatnešė, kančių keliai tęsėsi toliau (I knyga, psl. 232).

Panevėžietis Bronius Urbonas pasakoja (II dalis, 2 knyga psl. 180) savo išgyvenimus:

— 1945 metų kovo 26-27 d. naktį stoviu sargyboje ir girdžiu — kažkas ūžia, tarškia, iššovė kelis kartus. Įeinu į palapinę, matau Kazlauskas nemiega. Pakėlėm būrio vadą. Lyg aprimo. Vadas kelius partizanus pasiuntė į tą pusę žvalgybon. Aš vėl vaikštau aplink stovyklą. Staiga pasigirdo granatų sprogimai. Matau, atbėga vienas iš Margio būrio desantininkų. Vadai ėmė tartis, išsiuntė žvalgybą į visas puses. Iš mūsų liko apie 20 ir iš desantininkų (parašiutininkai iš Vokietijos) tiek pat, iš viso apie 40 vyrų. Tik pasiruošėm keltis, atbėga du partizanai iš „Vytauto" būrio ir praneša, kad būrys apsuptas. Prašo pagalbos. Mes griebiamės už ginklų ir — pirmyn. Bėgam į vieną pamiškę ir staiga pasipila ugnis iš priešakio. Pasukome į šoną, pabėgome apie 300 metrų, nes manėme, kad čia skrebai. Užbėgsime iš kitos pusės ir paimsime juos. Girdim, šaukia mūsų buvęs būrio vadas: „Vyrai gulkite!" Taip ėmė pliekti į mus! Granatos tik sprogsta. Pamatėme, kad čia jau ne skrebai, o reguliari kariuomenė. Tada kas tik dar gyvas pašokome ir — kas kur.

Kiek vėliau, žuvus daugumai partizanų, likę slėpėsi miškuose ir gyvenvietėse įrengtuose bunkeriuose pavieniai ir mažomis grupėmis. Bunkerių intensyviai ieškojo stribai, NKVD kariuomenė, padedami informatorių ir sugautų partizanų per žiaurius tardymus ir kankinimus. Knygose plačiai aprašyti bunkerių apsupimai, jų sprogdinimai, juose partizanų susisprogdinimai, gyviems nepasiduodant.

— Vasarą enkavedistai ir skrebai daugiausia knaisiodavosi po miškus, tada mes gyvendavome sodybose. Žiemą, kada krečia sodybą, — persikeliame į miškus. Pirmą ir antrą žiemą pragyvenome miške. Niekas nebuvo užėjęs, niekas neskundė. Galima sakyti tie mūsų bunkeriai išsilaikė po dvejus metus, — pasakoja Bronius Kemeklis — Kerštas, vežant į Sibirą 1945 m. su broliu pabėgęs iš vagono, prie Polocko ir įsijungęs į partizaninę kovą (II -2 knyga psl. 572).

Užverbavimai ir išdavystės

Visose trijuose knygose yra daug prisiminimų apie pačių partizanų, jų šeimų narių bei artimųjų, kurie rėmė partizanus, ryšininkų-kių verbavimą, kad stribams, NKVD nurodyt partizanų bunkerius, jų slaptavietes. Buvo verbuojami ir kaimų gyventojai, ypač nauji kolonistai, užėmę į Sibirą išvežtųjų namus. Gyvi, apnuodyti, ar sužeisti partizanai, pakliuvę į NKVD - KGB rankas, buvo kankinami, vežiojami po miškus, kad nurodytų bunkerius. Kankinimų pasekoje, sugauti aukšti partizanų vadai, (kaip kad Markulis-Vytauto apygardos vardas, Bronius Kalytis — Siaubas ir kiti) perėjo dirbti okupantui. Jie ir toliau su lietuviškomis uniformomis su palydovais, maišėsi tarp partizanų, norėdami suimti gyvus partizanų vadus, jiems nežinant, kad jie jau išdavikai.

— Latvijos teritorijoje susišaudėm su rusais ir mane sužeidė į koją. Runikių mokykloje per savaitę koja apgijo, aš jau galėjau eiti, — pasakoja Robertas Indrikas, Biržų partizanas.

— Pusėj kelio man pradėjo žaizda kraujuot. Užėjau pas vieną ūkininką ir persirišau. Tas pamatęs, kad kraujas vis tiek bėga sako: „Kur tu eisi. Pabūk". Tai buvo Leonas Pipynė — buvęs mūsų ryšininkas. Jį sugavo mums nešantį maistą ir taip užverbavo. Nežinodamas, kad Pipynė jau užverbuotas, porą dienų pas jį pasilikau. Sekmadienį iš turgaus grįžo jis įgėręs ir dar atsivežė likerio „Šartrez". Jis man įpylė pusstiklinę. Sakiau, kad nereikia, o jis prisispyrė, kad gerčiau, nors pats jo negėrė. Aš išgėriau ir užmigau.

(B.d.)

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Kalame visų rūšių „sidings", „soffits", įdedame lietvamzdžius (gutters) ir dengiame stogus. Skambinti Romui tel. 630-774-1025.

STASYS' CONSTRUCTION
Staliaus darbai, rūsių, vonių ir virtuvių įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; "sidings", "soffits", "decks", "gutters", plokšti ir "shingle" stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą.
S.Benetis, tel. 630-241-1912.

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
OFFC.(773) 586 - 5959
HOME (708) 425 - 7160
MOBIL. (773) 590-0205
RIMAS L.STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Išnuomojamas vienas miegamasis kambarys moteriai tvarkingame name vakarų priemiestyje Woodridge. Yra baldai ir atskira vonia. $300 per mėnesį. Tel. 630-663-9434.

ATTENTION IMMIGRANTS!
Canada and Australia are accepting applicants for Permanent Residence!
For free information call:
1-773-282-9500.
GTS concentrating in immigration
www.immigration-service.com

„Draugo" redakcijoje apsilankę (š kairės): dienraščio bendradarbis Bronius Nainys, red. Danutė Bindokienė, Vilniaus u-to Pulmonologijos klinikos Santariškių universitetinėje ligoninėje prof. hab. mokslų daktaras, pulmonologas-alergologas Bronislovas Šatkauskas. Jono Kuprio nuotr.

KĄ AMERIKA GINA?

Redakcijos pastaba. Šis B. Nainio straipsnis buvo išspausdintas šeštadienį, sausio 20 d., tačiau maketuojant, „papūtė šiaurys vėjas" ir sumaišė paragrafus. Užuot mėginę atitaisyti, perspausdiname visą tekstą, atsiprašydami autoriaus už pirmąją straipsnio „versiją"

Prie NATO slenksčio artėdama, Lietuva vis uoliau pradeda ieškoti atsakymų į daugelį jai rūpimų klausimų. Svarbiausias jų — ką iš tikrųjų ši Šiaurės Atlanto sąjunga jai duos? Ar ji bus tik popierinė, ar gins Lietuvą nuo trečios rusų okupacijos? Kai kurie visuomenininkai, tarp jų — ir žymūs mokslininkai, politikai, žurnalistai Lietuvos apgynimu mažai tiki. Gausėja abejojančių, ar Lietuvai apsimoka į NATO jungtis. Pagal Lietuvos „SIC rinkos tyrimo bendrovės" lapkričio 13-19 d. atliktos apklausos duomenis, Lietuvos į NATO įstojimui pritarė tik 26.2 nuoš. apklaustųjų, „greičiau pritaria negu nepritaria" — 12.7 nuoš., „greičiau nepritaria negu pritaria" 13.6 nuoš., nepritarė — 22.4 nuoš. ir 25.1 nuoš. atsakymo nežinojo. Pritariančius ir „linkstančius pritarti" sudėjus, Lietuva NATO naudai turi tik 39 nuoš., taigi mažiau negu pusę krašto gyventojų. Estijoje už NATO pasisakė 59 nuoš. o Latvijoje — 55 nuoš. gyventojų. „Kauno dienoje" sausio 13-tą socialinių mokslų daktaras, universiteto docentas Juozas Petruškevičius įrodinėja, kad Lietuva būtų taip pat saugi ir žymiai daugiau laimėtų ekonomiškai, likdama neutrali. Jis remia Seimo nario Juliaus Veselkos siūlymą Seimui priimti Lietuvos neutralumo įstatymą. Veselka tikina, kad Lietuvos gyventojai, jeigu būtų referendumu atsiklausti, besąlygiškam įstojimui į NATO nepritartų. Todėl ir kritikuoja prezidentą, vyriausybę ir dalį Seimo narių, siekiančių įtraukti Lietuvą į NATO be tautos nuomonės atsiklausimo. Dr. Petruškevičius irgi abejoja, ar Vakarų pasaulis, užpuolimo atveju, Lietuvą nuo Rusijos gintų. Pagal jį, buvęs Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministras Douglas Herd teigia, kad JAV ir Didžioji Britanija nebus pasirengusios ginti, pvz., Estijos, jeigu reikėtų panaudoti atominį ginklą. Nujautimas ir mums sako, kad taip būti gali. Kažin ar šios dvi didvalstybės NATO narės ryžtųsi panaudoti bet kokį ginklą. Greičiausiai — nė šūvio į orą. Tokią nuomonę paremia visiškai neseniai, prieš pat JAV prezidento rinkimus, dabar išrinkto prezidento Bush ir jo vyriausios patarėjos saugumo reikalams Condoleezza Rice bendra užuomina, kad JAV turėtų atitraukti savo karines pajėgas iš Kosovo, o gal ir iš Europos. Atrodo, kad į tą pusę linksta ir naujas Valstybės sekretorius Colin Powell. Nes sena Amerikos politika yra ginti tik savo krašto, užsienyje — savo piliečių saugumą, savo siekius, tikslus, verslą. Čia amerikiečiai — jau tikri nacionalistai.

Ką Amerika gintų ir ko negintų, šalia politikuojančių lietuvių šiuo laiku klausimą svarsto ir kiti pasaulio politikos žinovai. Jį nagrinėja ir žymus Anglijos politikos-kultūros-ekonomikos žurnalas „The Economist" sausio 6-12 d. laidoje. Pirmiausia žurnalas mano, kad Bush į „izoliacinę" politiką Amerikos negrąžins, taip pat ir kariuomenės iš Europos neišves, tačiau labai atsargiai spręs, į kokius kitų valstybių reikalus, vidinius ar ginčų su kaimynais atvejus, ginkluotomis jėgomis maišytis, į kokius ne. Pagal „The Economist" iš praeities pavyzdžių kokios nors bendros išvados susidaryti ar „bendros linijos" išsivesti neįmanoma, todėl ir JAV veiksmų iš anksto numatyti niekas negalės. Žurnalas siūlo tokiems reikalams sukurti kokias nors bendras tarptautines gaires. Jo nuomone, vidaus reikalų atveju, į kuriuos paprastai kitai valstybei net nepadoru kištis, jokios didvalstybės gyventojai nepritars siuntimui kariuomenės sudrausti kokį nors diktatorių, jeigu jis, pvz., draudžia spaudą ar neleidžia streikuoti. Tačiau, jeigu tas diktatorius demonstruojančius pradės šaudyti arba masiškai žudyti jo valdomoje valstybėje gyvenančius kitos tautybės piliečius, tada ginkluotų pajėgų siuntimui gyventojai neturėtų priešintis. Tarpvalstybiniais atvejais karinė jėga turėtų būti naudojama ginti valstybę nuo užpuoliko dalinės ar visuotinės okupacijos. Tokiam didvalstybės įsikišimui turėtų pritarti ir kitos valstybės bei jų sąjungos, pvz., JT, NATO ar ES. Karinės jėgos panaudojimo logikai pagrįsti „The Economist" nurodo kelis būdingus pavyzdžius, siūlo sudaryti tokių karinių įsikišimų (Wars of Intervention) atvejų sąrašą ir per JT, NATO, ES paruošti šioms organizacijoms privalomas įsikišimo (Intervention) taisykles. Pagrįstais įsikišimais žurnalas laiko karus Balkanuose ir Irake. Pirmuoju atveju Jugoslavijos diktatorius Slobodan Miloševič tiesiog skerdė jo vadovaujamos valstybės teritorijoje gyvenančius neserbų tautybės žmones, o antruoju — Irako diktatorius Sadam Hussein karine jėga buvo okupavęs svetimą valstybę Kuveitą. Abu įsikišimai buvo sėkmingi. Vietines bėdas šalinti JAV karinės jėgos, taip pat pagrįstai, padėjo Indonezijos pakraštyje esančiam East Timor (labai sėkmingai), Sierra Leone, Somalijoje ir kitur.

Turbūt niekas nesiginčys, kad šie „The Economist" samprotavimai logiški, siūlymai geri, tačiau visgi daug klausimų kils dėl jų įgyvendinimo. Popieriuje jie švies skaisčiai, bet niūrioje tikrovėje gali greitai aptemti. Tokių tamsokų pavyzdžių yra ir šiandien. Juos mini ir pats „The Economist". Amerika, JT remiama, nuo svetimos valstybės okupacijos apgynė Kuveito karalystę, bet ji nieko nedaro iš Kinijos okupacijos išvaduoti Tibetą. Brangiu, vos ne tris mėnesius trukusių, bombų karu JAV apgynė serbų žudomus kosovarus, bet visgi nė piršto nepajudino rusų žudomiems čečėnams apsaugoti. Suprantama, aukščiausių pasaulyje kalnų viršūnėse išsimėčiusį Tibetą išvaduoti gal ir fiziškai neįmanoma, bent be milžiniškų aukų, bet čečėnams padėti savo nepriklausomybę apginti, kur tikslui pasiekti pakaktų tik kietesnės diplomatijos bei stipresnio žodžio Rusijai, trukdo tik paprastas nenoras arba (duok, Dieve, kad klysčiau), tyčinė JAV politika. Juk beveik tikra, kad, Čečėnijai išsivadavus, laisvės siekiančių tautų Rusijos teritorijoje atsiras daugiau. O nei Amerika, nei kitas Vakarų pasaulis tokių „triukų" nenori. Bet ar JAV ir tas kitas Vakarų pasaulis norės ginti jau prieš 10 metų įvykusį „triuką" — išsilaisvinusias Baltijos tautas, irgi klausimas? Savo išvedžiojimais „The Economist" į jį visgi neatsako. Ar galime atsakyti mes patys?

Jeigu reikėtų man į tą klausimą atsakyti šiandien, sakyčiau — ne, karine jėga niekas mūsų negins. Tai liudija ir praėjusio šimtmečio istorijos pavyzdžiai. Niekas negynė Lietuvos, sovietams ją okupuojant 1940 metais. Antrajam pasauliniam karui baigiantis JAV prezidentas Roosevelt Teherane Stalinui tiesiai į akis pasakė, kad dėl Baltijos valstybių jis su Rusija nekariaus. Bush Lietuvos nepriklausomybę pripažino, tik Rusijai ją pripažinus. Todėl, ar Lietuva bus NATO narė, ar ne — rezultatas tas pats. Tad ar verta Lietuvai į šią organizaciją stoti, juo labiau, bet kokia kaina veržtis? Ar ne geriau paklausyti docento dr. Juozo Petruškevičiaus ir likti neutraliai?

Ne. Negeriau. Lietuvos neutralumas nieko nereikš. Rusijai tikrai nieko, nes netrėsim pakankamai jėgos jį apginti, o pasauliui — tik daugiau popieriaus ir rašalo, okupacijai įvykus, protestams parašyti. Sakoma: skęstantis ir už šiaudo griebiasi. Vis tiek kokia nors viltis. Į NATO įstojusi, Lietuva bent „šiaudą" šalia turės. O likusi neutrali — tik vienos Rusijos malonę. Kas, šalia Veselkos, Petruškevičiaus, jos Lietuvoje benorėtų? Tad klausimas lieka jau nebe „ar Lietuvai stoti į NATO", bet „ar ją ten priims?" Britų buvęs ministras Douglas Herd jos ten įsileisti nenori. Melskimės tik kad tokių nebūtų daugiau. Ypač tarp esamų NATO narių — prezidentų bei ministrų.

TAS PRAKEIKTAS NETAUPUMAS

Atkelta iš 3 psl.

Gal penkiems šimtams žmonių buvo nukloti stalai per du „Stiklių" restorano, kur priiminėjami užsienio svečiai, aukštus. Nė vienas svečias nieko nemokėjo, o visi valgė ir šaltus, ir šiltus patiekalus, gėrė, ką norėjo ir kiek norėjo. Tuokart valdžioje buvo, kaip sakoma, vyresnieji. Dabar valdžioje — jauni verslininkai. Vargu, ar jie sumažins šaunumo demonstravimo tempus. Juk ne už savo, o už valstybės pinigus, kodėl nepagyvenus šauniai. O kada ateis eilė taupymui? Kas bus tie taupytojai? Geras vardas — gerai, bet kai kišenėje vėjai švilpauja, gero vardo nesusikursi.

Taigi gal pirmi tokie ne pirmaujantys, o eiliniai, kasdieniški pasiūlymai — panaudoti sunaikinamą alkoholį, kuris galėtų dirbti degimo varikliuose (kada vyksta žūtbūtinė kova dėl naftos), ar perdirbti stichine nelaime tampančią pakuotę (tai sukurtų ir naujų darbo vietų), jau kalba apie praeinančius plikbajorių laikus? Kažin ar pirmas vieversys jau pavasaris, bet vis tiek tai jau šiokia tokia paguoda. Kad taip dar kas nors moratoriumą alkoholio vartojimui valstybės įstaigose, valstybiniuose renginiuose už mokesčių mokėtojų pinigus paskelbtų, būtų tikrai revoliucija. O dabar nuo ryto iki vakaro valstybės tarnautojai visais lygiais, kasdien (matom per TV) išgėrinėja valstybės sąskaita. Bet kokia sutartėlė būtinai aplaistoma šampano purslais. Ne tik prageriame mokesčių mokėtojų pinigus, bet ir blogą pavyzdį rodom jaunimui, o ką jau bekalbėti, kad alkoholikais tampa ir patys valdininkai. Juk, sako, ne tas alkoholikas, kuris kartą per savaitę prisigeria, o tas, kuris kasdien siurbia.

Taupymui rezervų yra, tik kur rastis tiems taupiems šeimininkams, jeigu tauta renka valstybės galvas, vadovaudamasi visai kitokiais kriterijais? Ji ne taupyti prašo, o mokėti dideles algas, geras pensijas arba balsuoja už gražias kalbas, gražius veidus ir sveikus kūnus.

Visi gyvena vieną gyvenimą ir nori jį pragyventi turtingai bei šauniai. Tik ne visi to pasiekia, nes nežino, nuo kurio galo pradėti tą turtą krauti.

KAZLŲ RŪDOS KRAŠTIEČIAI — ATSILIEPKITE!

DR. ALDONA VASILIAUSKIENĖ

„Versmės" leidykla (direktorius Petras Jonušas) rengia ir leidžia didelę, Lietuvos tūkstantmečiui skirtą kraštotyros monografijų seriją „Lietuvos valsčiai". Serijos redakcinės komisijos pirmininkas — valstybinės J. Basanavičiaus premijos laureatas Venantas Matiekus. „Lietuvos valsčių" serija įtraukta į Lietuvos tūkstantmečio programą. Šią seriją remia Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos, serijos leidinių titulinį puslapį puošia oficialus Lietuvos tūkstantmečio ženklas.

„Lietuvos valsčių" serijos knygos yra tarytum atskirų Lietuvos administracinių-teritorinių darinių kraštotyros ekspedicijos. Kiekvienoje serijos monografijoje aprašoma valsčiaus gamta, praeitis, tradicinė kultūra, kalba, tautosaka, įžymūs žmonės. Kraštotyros monografijos iliustruojamos piešiniais, nuotraukomis, žemėlapiais, pateikiamos muzikos kūrinių natos.

„Versmės" leidykla jau yra išleidusi plačios apimties monografijas: „Žagarė (912p.), „Obeliai. Kriausnos" (864p.), „Plateliai" (800p.), „Širvintos" (776p.), šiomis dienomis pristatoma monografija „Žiobiškis".

„Versmės" leidykla jau pradėjo rengti didelės apimties (galvojama ne mažiau kaip 1,000 p.) išsamią monografiją „Kazlų Rūda", kurios vyriausioji redaktorė sociologė dr. Anelė Vosyliūtė.

2000 m. rugpjūčio 14-20 d. Kazlų Rūdoje buvo surengta kraštotyrinė ekspedicija, vadovaujama dr. A. Vosyliūtės, kurioje dalyvavo 24 tyrėjai: grupė istorikų, daug sociologų, etnografai, menotyrininkai, dailininkai, kalbos, gamtos žinovai, gausus būrys liaudies buities muziejaus darbuotojų ir etnografas Vingaudas Baltrušaitis, tyrinėjąs materialinę kultūrą. Ekspedicijos vadovė džiaugėsi, kad pirmąsyk taip gausiai dalyvavo mokslininkai iš Lietuvos filosofijos ir sociologijos instituto.

Ekspedicijos dalyviai plačiai pasklido ne tik po Kazlų Rūdą, bet ir jos valsčiui (pagal paskutinį paskirstymą) priklausančias vietoves, susilaukdami nuoširdaus dėmesio iš vietinių gyventojų. Istorikai dr. Aldona ir dr. Juozas Banioniai nuvyko prisistatyti JE vyskupui Juozui Žemaičiui, MIC. Mat iš Jūrės kilęs dr. Juozas Banionis tiria Kazlų Rūdos valsčiui prikausančių miestų ir miestelių istoriją, dr. Aldona Vasiliauskienė parapijų istoriją ir dvasinį gyvenimą. Tad jiems buvo itin reikalingi nuoširdūs Vilkaviškio vyskupijos ganytojo patarimai, laiminantys tyrėjų dirbamus ir būsimus darbus.

Minėti istorikai itin dėkingi Bagotosios klebonui Vaclovui Degučiui, 1999 metais minėjusiam gražų 85-erių metų jubiliejų ir Bagotosios parapijoje jau klebonaujančiam nuo 1970 metų, tad viską gerai žinančiam ir menančiam, mielai besidalijančiam savo žiniomis. Dėkingi ir seniausiai parapijos gyventojai Onai Liutkuvienei, tolimai prof. Prano Dovydaičio giminaitei, kuri, nepaisant garbingo amžiaus (gimusi 1919 m. gruodžio 18 d.) išsamiai ir logiškai pasakojo tolimiausius įvykius: pateikė ne tik pačios patirtus, bet ir vaikystėje girdėtus prisiminimus. Dėkingi ir visuomeniniais pagrindais dirbančiam Bagotosios seniūnui Jonui Gružinskui, itin besidominčiam savo gimtinės istorija, pateikusiam nemaža žinių ir sudariusiam sąlygas daug kur pabuvoti bei pamatyti.

Daug žinių istorikams dr. J. Banioniui ir dr. A. Vasiliauskienei pateikė Ąžuolų Būdos klebonas, dirbantis altarista ir Kazlų Rūdoje, kun. Ignas Plioraitis (gim. 1932 m.), kilęs iš Griškabūdžio parapijos, gyvai besidomįs savo vyskupijos istorija ir sukaupęs nemaža rankraščių „savo pasisakymams", kaip kukliai teigia pats klebonas: ne vienas tomas mašinraščių spausdinto jo parašyto teksto tvarkingai susiūtas į knygas ir vertas mokslininkų dėmesio.

Per gana trumpą ekspedicijos laiką buvo surinkta nemaža medžiagos. Tyrinėtojams nuoširdžiai talkino Romutė Valentienė bei Regina Mockevičienė, kurios jau prieš penkerius metus, rengiantis švęsti Kazlų Rūdos 250 metų jubiliejų, svajojo parengti ir išleisti knygelę apie Kazlų Rūdą. Tačiau tuometinis seniūnas Valeras Plioplys siūlė geriau vėliau, bet parengti ir išleisti išsamią knygą, o ne brošiūrą. Tad anksčiau surinkta medžiaga bei atlikti sociologiniai tyrimai bus panaudoti monografijoje.

Kazlų Rūdos valsčiui priklauso net penkios parapijos, esančios Marijampolės dekanato teritorijoje (Ąžuolų Būdos, Bagotosios, Kazlų Rūdos, Plutiškės, Višakio Rūdos) ir viena — Nemirų parapija — priklausanti Šakių dekanatui.

Be abejo, išeivijoje gyvena nemaža lietuvių, kilusių iš Kazlų Rūdos ar aplinkinių valsčių ar ten gyvenusių, išsaugojusių vertingų istorinių žinių apie tą kraštą, jo kultūrą, papročius, menančius dvasininkus bei kitas gyvento laikmečio šviesias asmenybes, turinčių rašytinės medžiagos ar fotonuotraukų, žemėlapių. Tad kreipiamės į Jus, kurių pagalbos dėka 2001 metais pasirodysianti monografija „Kazlų Rūda" taps įdomesnė, gyvesnė ir solidesnė. Laukiame Jūsų laiškų. Kazlų Rūdos valsčiaus lietuviai Amerikoje, atsiliepkite!

Rašyti leidinio „Kazlų Rūda" vyriausiajai redaktorei sociologei dr. Anelei Vosyliūtei:

Dr. Anelė Vosyliūtė
Geležinkelio 6.
„Versmės" leidykla
Vilnius LT — 2013
Tel.: (8 22) 23 06 23 ir namų telefonas (8 22) 75 42 94.

GYVYBĖS DRAUGŲ KLUBO SUSITIKIMAS

Kauno šeimos centre antri metai renkasi Gyvybės draugų klubas. Anot klubo sumanytojos ir pagrindinės organizatorės Vijoletos Valantiejutės, šio klubo atsiradimo būtinybę padiktavo pats gyvenimas. Į Kauno šeimos centrą kreipiasi daug žmonių, tarp jų nemažai jaunimo, kuriems nesuprantama, kodėl šiandien taip nuvertėjusi žmogaus gyvybė ir baigia nykti amžiais puoselėtos tautos vertybės. Ši daugybė „kodėl?" ir paskatinusi įsteigti Gyvybės draugų klubą.

Gruodžio 7 d. susitikimą „Šeima — vartai į gyvenimą" vedė kunigas Ričardas Repšys, MIC. Pasiklausyti kunigo minčių ir pasidalyti savo apmąstymais bei išgyvenimais susirinko gausus gyvybės draugų būrys. Kunigas R. Repšys susitikimą pradėjo, kaip įprasta, Šventojo Rašto skaitiniu ir malda. Po susikaupimo prelegentas akcentavo temos „Šeima — vartai į gyvenimą" svarbą. Pasak prelegento, ypač tai aktualu šiandieninei šeimai, susiduriančiai su daugybe tokių iššūkių kaip gyvybės pradėjimas ne motinos organizme, įstatymų įteisinama galimybė kurti šeimą tos pačios lyties asmenims ir kt. Kun. R. Repšys ragino įsigilinti į pašaukimo būti motina ar tėvu slėpinį. Juk Dievas sukūrė vyrą ir moterį pagal savo paveikslą ir panašumą, kuris atsispindi šeimoje. Pašaukimas kurti šeimą yra prigimtinis, tačiau šio pašaukimo žymes reikia atrasti ir ugdyti, turint omenyje, jog rinkos ekonomika, pelno siekiančios struktūros yra nepalankios šeimai. Kunigas R. Repšys sakė: „Mūsų rūpestis šiandien kalbėti apie šeimą kaip apie pašaukimą, kaip apie pradžių pradžią, kaip apie daugybės gyvybės formų davėją. Ir pats artimiausias uždavinys išsiaiškinti šio pašaukimo žymes ir jo ugdymo galimybes". Po pranešimo susitikimo dalyviai akyviai įsitraukė į diskusiją remdamiesi ką tik samprotautomis mintimis.

BŽ, 2000 m. Nr.24

• **Klaipėda.** Gruodžio 9 d. Klaipėdos dekanato tikybos mokytojams kalėdinio susikaupimo mąstymus vedė Telšių vyskupas augziliaras Jonas Kauneckas. Šio renginio iniciatorius — Šv. Juozapo Darbininko parapijos klebonas kun. Saulius Damašius. Susikaupimo dienos dalyviai per realaus gyvenimo situacijas ir pavyzdžius gilinosi į temas, kaip žmoguje pamatyti Dievą ir kodėl žmogus nesusikalba su žmogumi. Vėliau visi dalyvavo susitaikinimo pamaldose, draugiškai bendravo agapėje.

• ***Marijampolė.*** Lapkričio 26 d. Marijampolės 8 vidurinėje mokykloje mokytojos Z. Legotienės vadovaujama Pal. J. Matulaičio ateitininkų kuopa surengė M. K. Čiurlionio 125 metinių minėjimą. Trumpus pranešimus apie Čiurlionį ir jo kūrybą skaitė šios mokyklos mokiniai ir mokytojai. Po minėjimo buvo organizuota linksma vakaronė ir agapė. Minėjime dalyvavo ateitininkai sendraugiai, studentai, skautų būrys bei mokinių tėvai.

• ***Naujamiestis.*** Lapkričio 12 d. Naujamiesčio šv. Mato parapijos socialiai remtinų šeimų vaikai rinkosi į parapijos namus, kur A. Lipniūno kultūros centras tęsė prevencinį projektą „Vaikai — mūsų ateitis". Į vienos dienos stovyklėlę atvyko 47 vaikai ir iš aplinkinių kaimų: Pašuojo, Gustonių, Berčiūnų, Liberiškio. Vaikai žaidė, bendravo, šventė šv. Mišias. Po pietų Panevėžio teatre „Menas" žiūrėjo premjerą „Saulės vaduotojas".

• ***Kulautuva.*** Lapkričio 9-12 d. Krikščioniškojo visuomeninio ugdymo koordinacinis centras Kulautuvos jaunimo namuose surengė jaunimo vadovų tobulinimosi seminarą, kuriame dalyvavo 20 jaunimo atstovų iš Telšių, Panevėžio, Vilkaviškio vyskupijų, Kauno bei Vilniaus arkivyskupijų jaunimo centrų, Klaipėdos dvasinės pagalbos jaunimo centro ir kt. Seminarą vedė Lingeno (Vokietija) katalikiškoje švietimo centro referentas Josef Santel.

A. † A.

PETRAS KLEINOTAS, SJ

Pranešame draugams ir lietuvių visuomenei, kad 2001 m. sausio 22 d. 8:45 v. v. Tėvų Jėzuitų namuose Čikagoje po ilgos ir sunkios ligos mirė brolis Petras Kleinotas, SJ.

Brolis Petras gimė 1911m. lapkričio 19 d. Lietuvoje, Bakaloriškių kaime, Onuškio valsčiuje, Trakų apskrityje, Dusmenų parapijoje. Į Jėzuitų ordiną įstojo 1930 m. liepos 25 d.

Dideliame liūdesyje liko sūnėnas Jonas Kleinotas Lietuvoje, kiti giminės, lietuviai jėzuitai ir visa lietuvių visuomenė.

Velionis bus pašarvotas sausio 25 d., ketvirtadienį, nuo 2 v. p.p. Tėvų Jėzuitų Della Strada koplyčioje. 7 v. vak. įvyks atsisveikinimas.

Laidotuvės įvyks sausio 26 d., penktadienį. 10:30 val. r. Tėvų Jėzuitų koplyčioje bus aukojamos šv. Mišios. Po Mišių velionis bus išlydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines, kuriose įvyks laidotuvių apeigos.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir lietuvių visuomenę dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę giminės ir Tėvai Jėzuitai.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Mūsų svečiai („Draugo" redakcijoje) iš Panevėžio Kazimiero Paltaroko katalikiškos vidurinės mokyklos. Iš kairės: mokytoja Danguolė Lapašinskienė, brolis Juozas Glebas, CFX, iš Baltimore, MD, dėstantis tikybą ir anglų kalbą, mokyklos direktorė Gražina Gailiūnienė. **J. Kuprio** nuotr.

Pasižymėkite kalendoriuose — sekmadienį, kovo 18 d., Pasaulio lietuvių centre įvyks „Žiburėlio", Montessori mokyklėlės Madų paroda. Kviečiame visus į smagią ir įdomią popietę. Tolimesnę informaciją teikia Audra Daulienė (tel. 847-328-9459) ir Indrė Jeske (tel. 630-545-9705).

Norėdama pagerbti Maironio lituanistinės mokyklos abiturientus ir jų tėvelius, padėkoti visiems, prisidėjusiems prie mokyklos gerinimo, išlaikymo, prie vaikų ugdymo ir lavinimo, Maironio lituanistinė mokykla rengia „Žvaigždžių vakarą", kuris vyks vasario 3 d. Pasaulio lietuvių centro salėje. Kvieskite draugus ir sudarykite stalus! Skambinkite Dainai Siliūnienei tel. 630-852-3204 arba Teresei Meiluvienei tel. 630-655-0468.

„Draugo" (2000 m. sausio 23 d.) M. Remienės straipsnyje „ Tarnystė Dievui, tautai ir artimui" kun. dr. Arvydo Žygo grįžimo į Lietuvą metai turėtų būti 1989, o ne 1980.

BALFo Cicero 14 skyriaus metinis narių susirinkimas įvyks sausio 28 d., šį sekmadienį. 9 val.r. kun. dr. Kęstutis Trimakas aukos šv. Mišias Šv. Antano parapijos bažnyčioje už mirusius ir gyvus BALFo darbuotojus. Tuoj po šv. Mišių, apie 10 val.r., parapijos salėje vyks metinis BALFo susirinkimas, kuriame pirmininkė B. Motušienė išsakys metų veiklos rūpesčius, iždininkas Algirdas Didžiulis praneš spalio mėnesio vajaus rezultatus ir kasos metinę būklę. Bus ir revizijos komisijos pranešimas. Valdyba prašo narius ir pritariančius BALFo veiklai pamaldose ir susirinkime dalyvauti. Dėkingumo dėlei ji žada visus skaniai pavaišinti.

Apolinaras Bagdonas, gyvenantis Čikagoje, poetas, kelių poezijos knygų autorius, S. Džiugo fondui dovanojo dalį savo bibliotekos knygų, kurios bus išsiųstos į Lietuvą.

Naujai priimtas LIFE įstatymas daugeliui suteikia galimybes legalizuotis šiame krašte. Pasinaudokite tuo! Norėdami daugiau sužinoti apie šį įstatymą ir jo veikimo galimybes, ateikite vasario 4 d. organizuojamą susitikimą su specialiu imigracijos advokatu Paul Costranovo. Susitikimas vyks po 10:30 v.r. šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Parke. Bus verčiama į lietuvių kalbą. Susitikimą organizuoja JAV LB Socialinių reikalų taryba.

Gražina Janonienė, Raseinių viešosios bibliotekos direktorė, šv. Kalėdų ir Naujųjų 2001 metų proga S. Džiugui atsiuntė gražų sveikinimą, visų bibliotekos darbuotojų vardu išreikšdama viltį, kad Džiugo knygų fondas vis didėtų naujomis knygomis ir kitais periodiniais leidiniais, nes leidiniai yra mielai laukiami visų nuolatinių bibliotekos skaitytojų.

Filatelistų draugija „Lietuva" šaukia visuotinį susirinkimą sausio 28 d., šį sekmadienį, 12 val. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, Gintaro salėje. Po susirinkimo – kavutė ir pabendravimas. Bus padaryta visų susirinkimo dalyvių nuotrauka draugijos spaudai. Kviečiame draugijos narius bei visus kitus asmenis, besidominančius Lietuvos filatelija, susirinkime dalyvauti.

Kas naujo „Draugo" knygynėlyje

Ar seniai savo vaikams pasakojote lietuvių liaudies padavimus? Ar seniai patys buvote juos prisiminę? Atsiverskite dailiai išleistą, dailininko Aido Paberžio iliustruotą knygelę kietais, blizgančiais viršeliais ir panirsite į savitą mūsų sakmių pasaulį, kuriame gyvena milžinai, laumės, kaukai, aitvarai, velniai, raganos, o taip pat ir paprasti žmoneliai. Kasdieninę jų buitį ir būtį sukrečia nepaprasti atsitikimai. Ežerai keliauja iš vienos vietos į kitą, ilgisi atskirti vienas nuo kito, užanka, jei žmonės užmiršta jų vardus, o akmenys kartais atgyja ir plaukia, žingsniuoja. Prasmegę miestai, pilys bažnyčios laukia savo išsivadavimo, nuskendę varpai vaitoja ir dūsauja. Neįprastu metu eidamas padavimų žmogus gali sutikti ano, mitinio, užburtojo pasaulio gyventojus, o negerai pasielgęs, gali būti ir nubaustas. Besivaidijantys broliai pavirsta akmenimis, baisiojo prakeiksmo žodžius - ištarus skradžiai į žemę gali prasmegti dvarai, karčemos, nepaklusnūs vaikai ar pikti ponai, skriaudžiantys baudžiauninkus. Padavimų formos – trumpos, paprastos ir tobulos, o įvykiai – nekasdieniški ir mitiški. Mūsų gražieji gamtos, istorijos įvykiai bei paminklai sureikšminti, jie žadina vaizduotę, stiprina pasigėrėjimą tokiu savitu ir savu atminty išlaikytu mūsų protėvių gyvenimu. Lietuvių liaudies padavimų knygelė „Ežeras ant milžino delno" kainuoja 10 dol., su persiuntimu – 13.95 dol.

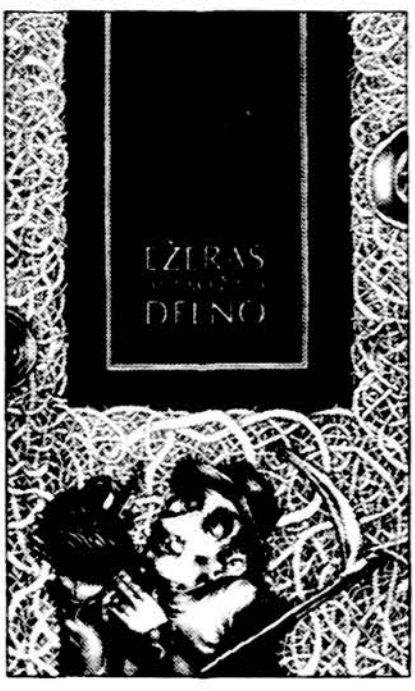

Skelbimai

ADVOKATAS
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S.Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo")
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas
Jonas Gibaitis
Civilinės ir
kriminalinės bylos
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
E-mail: Gibaitis@aol.com
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 9 v.r. iki 5 v.v.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 v.p.p.

Čikagos lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutėje kiškių darželio vaikučiai buvo kiškiukais, pasidabinusiais baltais kailiniukais ir ausytėmis. Juos ruošė mokytojos Silvija Eglynaitė (kairėje) ir Rasa Zakarauskienė.

Dalios Badarienės nuotr.

Tėvynės
ŽVAIGŽDUTĖ
Įsteigta Lietuvių Mokytojų Sąjungos Čikagos skyriaus
Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

KELIONĖ Į VILNIŲ

Išaušo ūkanota spalio 23-oji, eilinis pirmadienio rytas. Mes, devintokai ir šeštokai, važiavome į Vilnių.

Pirmiausia aplankėme Baldų ir konstrukcijos saloną „Skraja". Ten apžiūrėjome jaunųjų Vilniaus dailės akademijos studentų darbus. Mūsų dėmesį patraukė Rūtos Sauliūtės, Dano Pakutinsko, Ginės darbai, eksponuojami salono 2-ame aukšte.

„Lietuvos" kino teatre žiūrėjome komediją „Aš, kitas aš ir Irena". Žavėjomės Džimio Kerės ir kitų įžymių aktorių vaidyba.

Pažiūrėję filmą pasidalijome į dvi grupes. Viena grupė ėjo į Vilniaus universitetą, o antroji nuskubėjo į Planetariumą.

Vilniaus universitete mus pasitiko vadovas Raimondas. Jis mus nuvedė į Šv. Jono bažnyčią. Gražioje bažnyčioje sustojome prie Šv. Barboros, Šv. Marijos koplytėlių. Apžiūrėję visus universiteto kiemelius, papietavome universiteto valgykloje.

Na, o Planetariume pasakojo apie žvaigždes ir planetas, skriejančias aplink Saulę. Išgirdome pasakojimą apie planetų palydovus ir apie jų paviršių. Sužinojome, iš ko gali būti padengtas planetų paviršius, kokios spalvos jis yra. Matėme Didžiuosius ir Mažuosius Grįžulo ratus, zodiako ženklus, kuriuos taip pat galima pamatyti danguje. Stebėjome krentančias žvaigždes.

Grįžome į Musninkus kupini svajonių ir minčių apie šaunią ateitį. Visi keliai atviri. Mokysimės universitete! Pasieksime žvaigždes!

A. Pirtinaitė 9a kl. ir
I. Valasanavičiūtė, 6a kl.

MINTYS PAGALVOJIMUI

Kitados Italijos sala Ischia buvo puiki vasarvietė. Vienas tik blogumas joje buvo, kad kartais pasitaikydavo žemės drebėjimas. 1883 metais į podirvio plyšius besisunkiančio vandens šnypštimas ir požeminiai murmėjimai padėtį suprantantiems buvo ženklas, kad artinasi kažkas įtartino, kažkas baisaus. Tačiau tie viešbučių ir kitų svečiams priimti įstaigų savininkai, kurie šiuos balsus suprato, tylėjo. Jie bijojo išgąsdinti keliautojus, bijojo nustoti dalies pelno, neperspėjo. Ir kai baisus žemės drebėjimas griuvėsiais paverte vasarvietę, joje žuvo daugelis ir tų, kurie jautė pavojų, ir tų, kurie nebuvo perspėti.

Mūsų sielos gelmėse, mūsų sąžinėje dažnai jaučiasi protesto murmėjimas, jeigu mes nukrypstame klaidžiais keliais, ir nelaimė mums, jeigu mes to balso neklausome, net norime jį numarinti. Katastrofa gali ateiti ne tik mums, bet ir mūsų artimiesiems, kurie su mumis vienokiu ar kitokiu būdu yra susiję.

Prel. dr. J. Prunskis

— — —

Rašytojai kultūros srityje skrajoja margiausiais drugiais — dideliais ir mažais, labai spalvingais. Žmonės juos gaudosi pagal savo skonį ir politiką.

Poetė Marija Aukštaitė

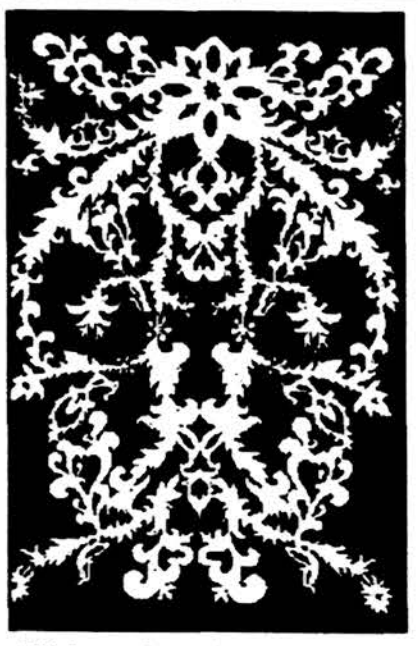

Vilniaus „Lietuvių namai" vidurinės mokyklos mokinės Elenos Ragovskajos popieriaus karpinys. Vadovė — dailės mokytoja Živilija Šimelevičienė.

KALĖDOS YRA ŠVENTOS KALĖDOS

Galvojant apie Kalėdas, mano pirmos mintys yra apie šeimą. Kiekvienų Kalėdų metu, mūsų šeima būna kartu. Jei ne namuose švenčiame, tai visi kartu važiuojame pas draugus. Jei būname namuose, tai draugai atvažiuoja pas mus. Labai linksma būna pabendrauti su visais pažįstamais, nes metų laiku su jais nedažnai susitinkame. Linksma dalintis dovanomis, kalbėtis, juoktis.

Galvodama apie Kalėdas, prisimenu Kalėdas religine prasme. Prisimenu Kūčias, kai visi rimtai susikaupia pagerbdami Jėzų ir važiuoja į bažnyčią pasimelsti. Mano tėvai (kartais ir aš) važiuoja į Bernelių Mišias vidurnaktį. Nuvažiuojam ir Kalėdų rytą jau visi. Nereikia užmiršti, kad Kalėdos vadinasi — šventos Kalėdos.

Kristina Badaraitė,
Čikagos lit. m-los 10 klasės mokinė

SUŽEISTAS VĖJAS
(Lietuvių liaudies mitologija)

Vienas žmogus vėtė rugius kluone. Kai tik mes su šiūpele (platus gaubtais kraštais kastuvas) — vis pavėjui. Užeina už durų — pro duris vėjas pučia ir pelus ant rugių neša; užeis nuo peludės — iš už peludės vėjas pučia. Vėtė vėtė dar valandėlę, bet taip jau ant vėjo įniršo, jog, išsiėmęs lenktinį peilį, kaip paleis pro duris! Vėją tarytum kas ranka atėmė! Gražiai dabar sau rugius išsivėtęs, išeina žmogus iš kluono peilio ieškoti. Peilio nėra, tik aplašinta krauju žemė. Jis dar toliau sekęs (ėjęs) pagal kraujo lašus ir atėjęs į girią. Stovi čia dailus butelis. Įeinąs į vidų, žiūris — senas senis guli, serga.

— Ar neradai tu mano peilio? — paklausė žmogus.

Su šiais žodžiais senis parodęs savo veidą, didžiai peiliu pervertą.

— Aš tą peilį atiduosiu, tik tu pūstelk sykį į šitą dūdelę, — ir padavęs žmogui į rankas dūdutę.

Šis pūstelėjęs sykį, atsiėmęs savo peilį ir namo išdrožęs (išėjęs).

Pareinąs namo — o čia nė vienos trobos, tik akmenys iš pamatų likę — ant vietos. Taip pats nupūtė savo namus.

MANO SENELIS

Mano senelis — Vytautas Gedrimas, gimė Palšių kaime, Žemaitijoje. Kai jis mokėsi vidurinėje mokykloje, vienuoliktoje klasėje, rusai jį suėmė ir išvežė į Sibirą. Jį nuteisė 25 metams tremties ir uždarė lageryje. Jis nepadarė nieko blogo, išskyrus tai, kad gynė Tėvynę nuo okupantų. Tais laikais rusai sekiojo ir suiminėjo visus, kurie buvo rusams įtartini ir nepaklusnūs jų valdžiai.

Sibire mano senelis daug ir sunkiai dirbo dideliame šaltyje. Kai Stalinas mirė, padėtis palengvėjo. Mano seneliui kalėjimo ir tremties bausmė buvo sumažinta iki 5 metų.

Kai mano senelis grįžo į savo Tėvynę, jis apsigyveno Klaipėdoje. Tada jis buvo 23 metų amžiaus. Baigė Klaipėdos politechnikumą ir įsigijo elektriko specialybę. Po kelerių metų jis vedė mano močiutę Bronislavą. Jie ir dabar, po 40 santuokos metų, gyvena kartu.

Aš nutariau parašyti apie savo senelį todėl, kad jis daugiausia man įkvėpė lietuvybės. Jis daug iškentėjo Sibiro lageriuose. Jis nepasidavė rusams. Nors mano senelis neatliko didelių žygdarbių, bet jis kovojo už savo Tėvynę, o tai yra pats didžiausias nuopelnas.

Sandra Gedrimaitė,
Lemonto Maironio lit. m-los 10 sk. mokinė („Žingsniai į pasaulį")

BALTAS KARAS

Anūkus senelė bara:
— Ir vėl žaidžiat, vaikai, karą!
Nuo pat ryto, visą dieną
Aš matau žaidimą vieną.

— Senelyt, nereikia bartis,
Neilgam atėjo šaltis.
Mes, pririte sniego rąstų,
Kibome tvirtovę rėsti.
Šaltis puola, o tvirtovė
Sau kaip niekur nieko stovi.

Šis žiemos žaidimas geras.
Tai, senele, baltas karas!

Gražina Ragalevičienė

GALVOSŪKIS NR. 61

Koks rimtas muzikos instrumentas „nuėjo" dirbti į kabaretą? (5 t.)

GALVOSŪKIS NR. 62

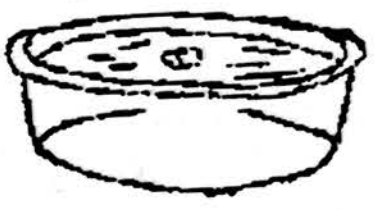

(Brėžinėlis). Kaip galima vandens paviršiuje plaukiojantį korkį (kamštį) nuskandinti į vandens dugną jo nelietus? (5 t.)

GALVOSŪKIS NR. 63

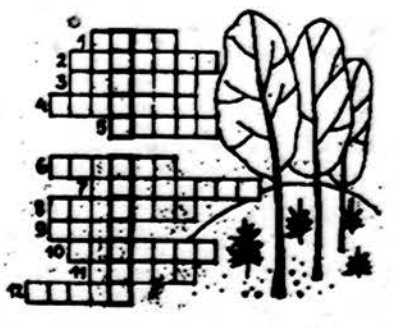

(Brėžinėlis). Į langelius įrašykite medžių pavadinimus ir paryškintuose langeliuose perskaitysite linkėjimus visiems atostogaujantiems. (5 t.) Sudarė 5 klasės mokinys **Justas Grinkevičius** iš Kaišiadorių.

GALVOSŪKIS NR. 64

Parašykite su šiomis priesagomis po keletą žodžių ir su jais sakinių: -ijinis, -tojas, -ikinis, -uotas, -iklis. (5 t.)

GALVOSŪKIS NR. 65

A. Kiek vamzdžių turi turtingieji vargonai? **B.** Kokio dydžio yra vargonų mažiausias ir didžiausias vamzdis? **C.** Kur ir kada buvo išrasta „adata"? **D.** Ar Šv. Rašte randame žodį „adata"? **E.** Kuris gyvulys arba žvėris yra greičiausias pasaulyje? Už visus teisingus atsakymus skiriama (10 t.), o už dalinius atsakymus — tik (5 t.). Atsiuntė **kun. dr. E. Gerulis.**

GALVOSŪKIO NR. 42 ATSAKYMAS

Pradžioje evangelijos buvo rašomos ant augalinės medžiagos — papiruso. Drėgnose vietose laikomi papirusai labai nukentėjo, o sausose vietose, pvz. Egipte, gerai išsilaikė. Nuo 4a. buvo pradėta vartoti gyvulinė medžiaga — pergamentas. Ji daug brangesnė, bet patvaresnė.

GALVOSŪKIO NR. 43 ATSAKYMAS.

12 kiaušinių.

GALVOSŪKIO NR. 44 ATSAKYMAS

Švedija savo kalėdinį sezoną pradeda Šv. Liucijos šventė (gruodžio mėn. 13 d.). Ši šventė labai iškilmingai švenčiama visoje Švedijoje.

GALVOSŪKIO NR. 45 ATSAKYMAI

A. Bumerangą vartojo Australijos aborigenai, hopi indėnai Arizonoje ir senovės egiptiečiai (Ilustr. Word. E. 1-248, 1966). **B.** Bemolio paskirtis toną pažeminti pustoniu, o diezo paskirtis toną paaukštinti pustoniu. **C.** Gramofoną išrado Amerikos vokietis Emil Berliner 1887 m. Phonografą išrado Edisonas (J. Ayto Dict of Word Origins, 26 psl. N.Y., 1991). **D.** Šv. Rašte žodžio „pasaga" rasti nepavyko. Anuomet žydai arklių gal nekaustė. (E. Brit. 11-701-724, Chicago, 1968). **E.** 1959 m. spalio mėnesį sovietų raketa „Luna 3" atsiuntė nuotraukų Mėnulio antrosios pusės, kuri dar iki tol niekam nebuvo matyta (E. Brit. 15-12, Plate IV, Chicago, 1968).

— — —

— Kaip tau, seneli, atrodo, ar žuvys kurčios ir nebylės, ar vis dėlto kartais pasišneka?

— Kad gal nebylės. Per šimtą metų nesu žuvų kalbos girdėjęs.

— O Sekminių ubagėlis Nebylys gal ir susišnekėtų?

— Tas gal susišnekėtų. Juk žmonės sako, jog ubagai ir su vėlėm susišneka.

Leonardas Gutauskas